

**Φαρμακευτική αγορά στην Ελλάδα:
Γεγονότα και Στοιχεία 2023
&
Η συμβολή του κλάδου φαρμάκου στην
οικονομία**

**Νίκος Βέττας, Γενικός Διευθυντής ΙΟΒΕ, Καθηγητής ΟΠΑ
Άγγελος Τσακανίκας, Καθηγητής ΕΜΠ, Επιστημονικός Σύμβουλος ΙΟΒΕ**

Συντακτική ομάδα ΙΟΒΕ:

Θάνος Αθανασιάδης, Υπεύθυνος Τμήματος Οικονομικών της Υγείας ΙΟΒΕ

Γρηγόρης Παύλου, Ερευνητής ΙΟΒΕ

Δομή παρουσίασης

- Οικονομικό περιβάλλον και τάσεις
- Δημογραφικές τάσεις-προφίλ υγείας
- Χρηματοδότηση για δαπάνες υγείας
- Δαπάνη φαρμάκου
- Βιομηχανία φαρμάκου
- Συμβολή του κλάδου στην οικονομία

Σε αναπτυξιακή τροχιά η ελληνική οικονομία και το 2023 (+2,0%), με εκτίμηση για περίπου ίδιο ρυθμό και το 2024, χαμηλότερα όμως από τα επίπεδα του 2021 και 2022

ΑΕΠ και Συνιστώσες

- 7^ο υψηλότερος ρυθμός μεγέθυνσης το 2023 στην ΕΕ27.
- Διατήρηση δυναμικής σε σύγκριση με τις υπόλοιπες χώρες και στο 2^ο τρίμηνο του 2024 (+2,3%).

Εξασθένιση του ρυθμού αύξησης όλων των συνιστωσών του ΑΕΠ το 2023 σε σύγκριση με το 2022, ενώ μείωση σημειώθηκε στις Επενδύσεις

Οι επενδύσεις κομβικές τόσο βραχυχρόνια όσο και μακροχρόνια

- Προϋπόθεση για τη διατήρηση και ενίσχυση των ρυθμών ανάπτυξης
- Στόχος η μεσοπρόθεσμη σύγκλιση προς το ποσοστό επενδύσεων άλλων χωρών στην Ευρώπη
- Σταδιακή κάλυψη επενδυτικού κενού, ενίσχυση της παραγωγικότητας, διαχείριση του δημόσιου χρέους

Μείγμα των επενδύσεων και προϋποθέσεις

- Εξαγωγικές δραστηριότητες και νέα παραγωγή
- Τομείς προϊόντων και υπηρεσιών που ενσωματώνουν καινοτομία
- Αντίβαρο το αρνητικό δημογραφικό ισοζύγιο και αδύναμες προοπτικές για εσωτερική ζήτηση
- Σταθερό και απλό ρυθμιστικό και φορολογικό πλαίσιο, υποδομές και ενίσχυση ανθρώπινου κεφαλαίου

Ο κρίσιμος ρόλος της αγοράς εργασίας

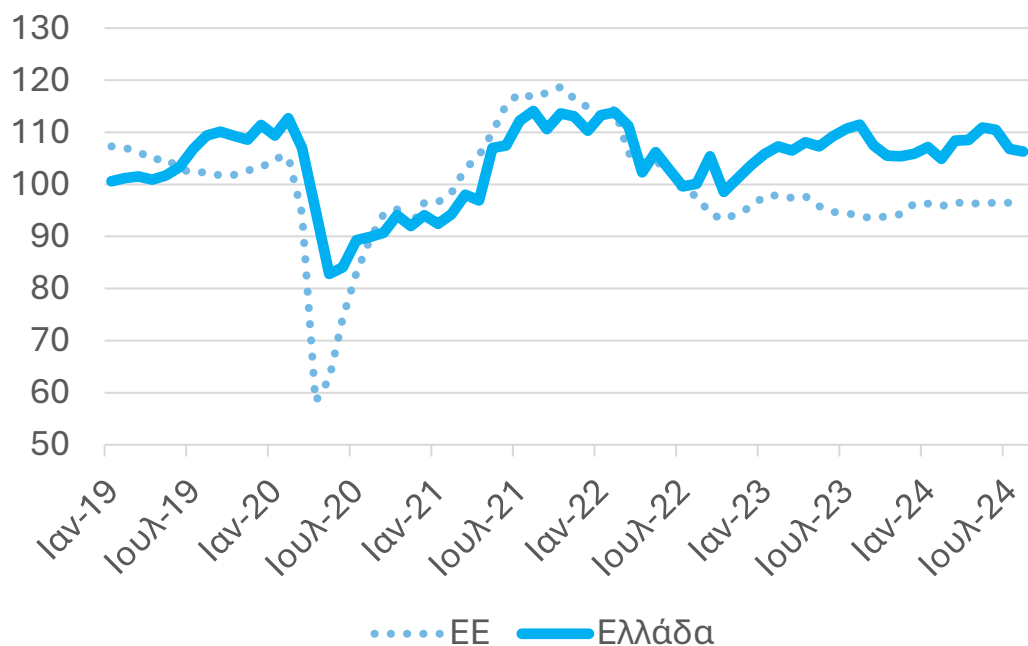
- Συνθήκες για μείωση της ανεργίας και ενίσχυση του εργατικού δυναμικού
- Θέσεις εργασίας σε αλυσίδες παραγωγής υψηλότερης αξίας

Οι επιχειρηματικές προσδοκίες παραμένουν ισχυρές, με απόκλιση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης

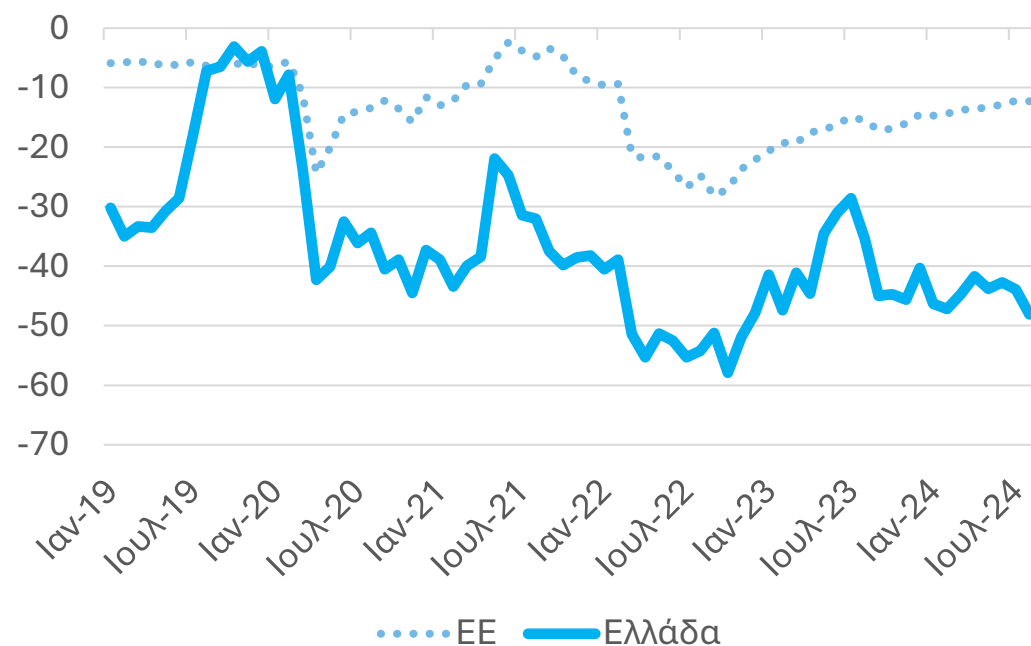
Οι επιχειρηματικές προσδοκίες διατηρούνται πάνω από τον μέσο όρο της ΕΕ από τα μέσα του 2022

Η καταναλωτική εμπιστοσύνη αποκλίνει σε σχέση με την ΕΕ, με επιδείνωση το 2024, έπειτα από την πρόσκαιρη βελτίωση στα μέσα του 2023

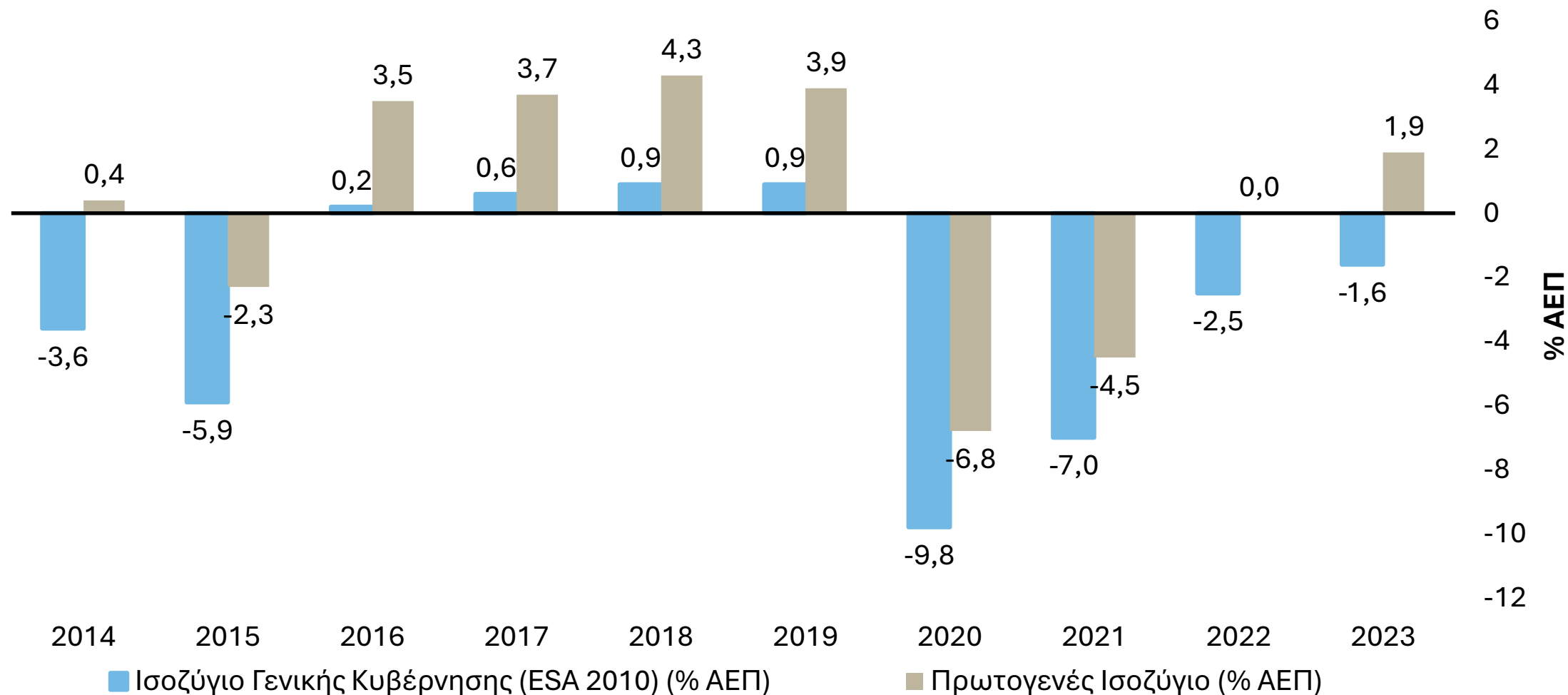
Δείκτης Οικονομικού Κλίματος

Καταναλωτική Εμπιστοσύνη

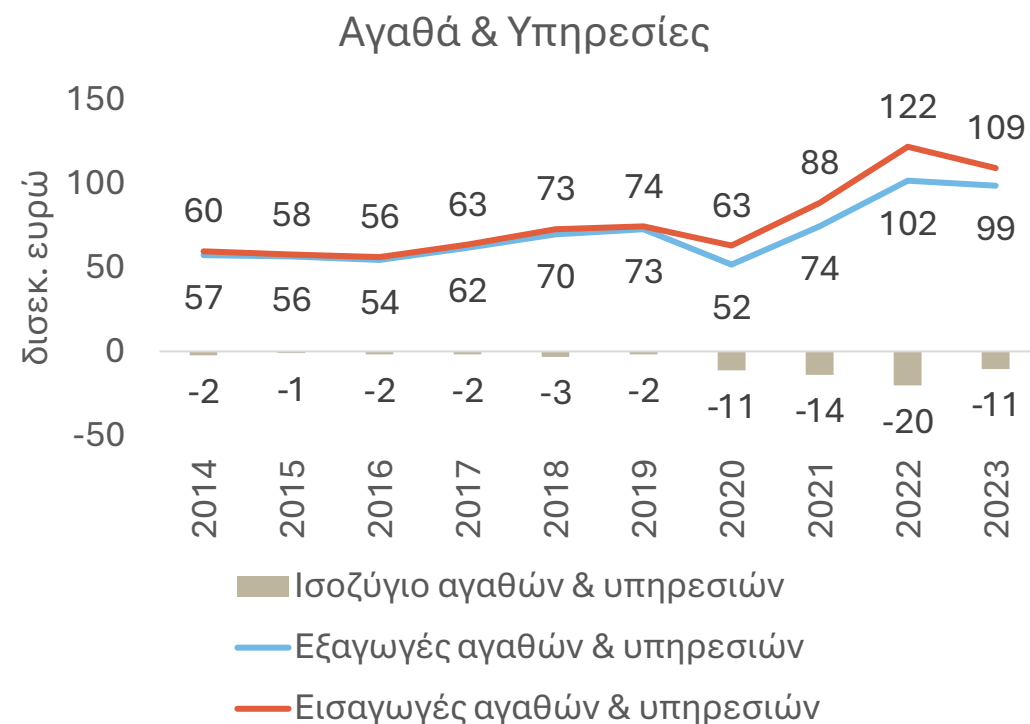
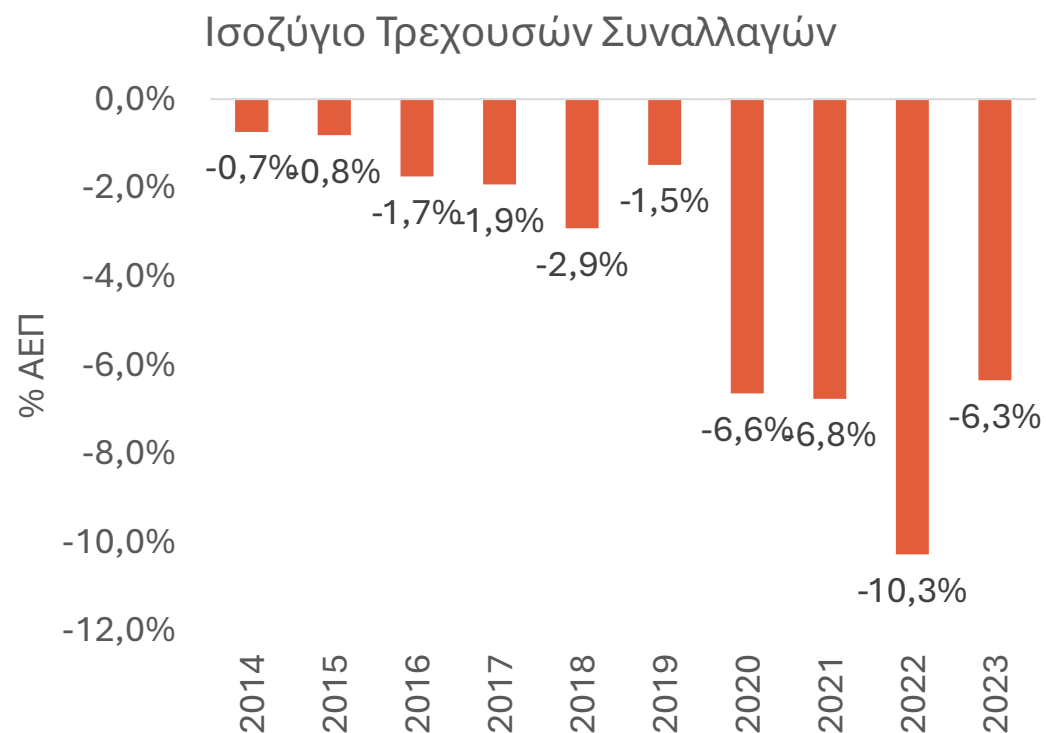
Περαιτέρω διόρθωση δημοσιονομικού ισοζυγίου το 2023 και επιστροφή σε θετικό έδαφος του πρωτογενούς ισοζυγίου.

Διατήρηση σε υψηλά επίπεδα των δανειακών αναγκών της οικονομίας, με το έλλειμμα στο Ισοζύγιο Τρεχουσών να είναι κοντά στο -6,3%

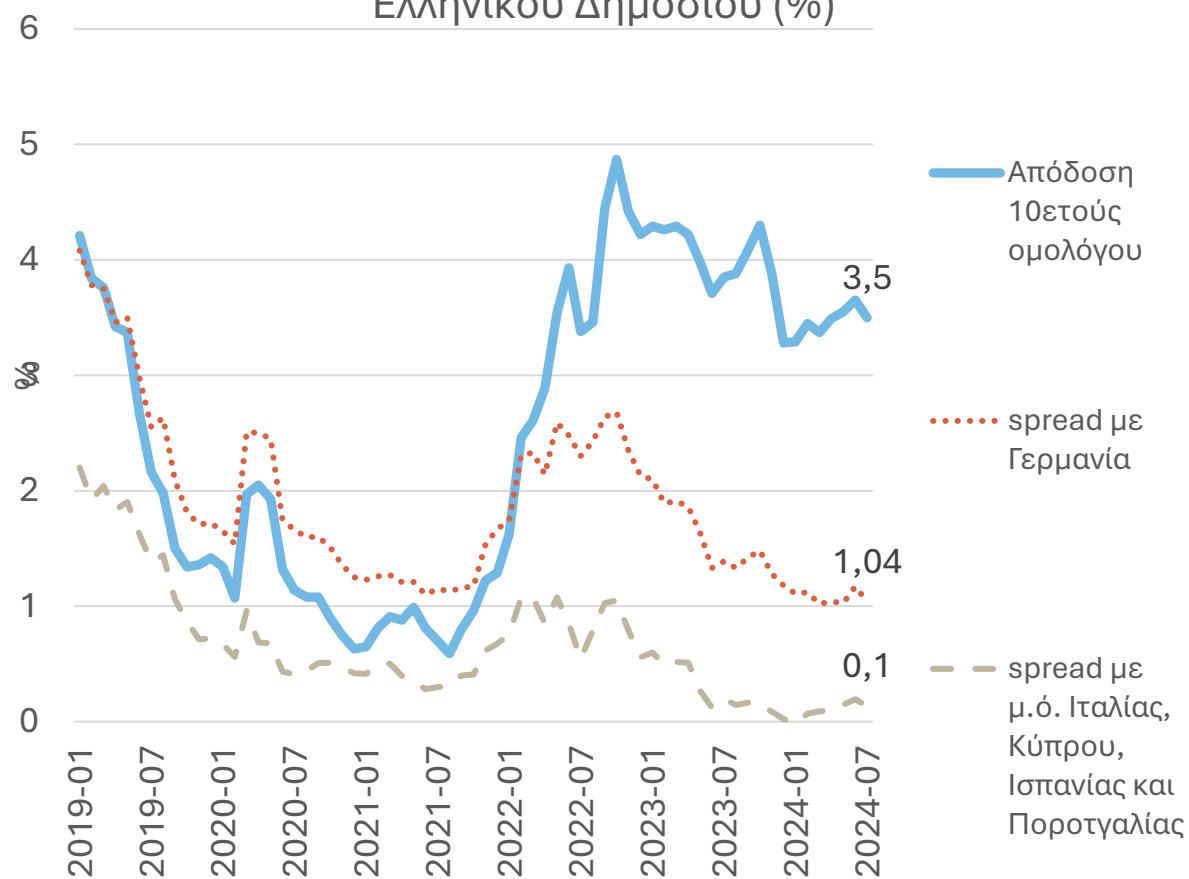
Έλλειμμα στο ΙΤΣ με μείωση της ιδιωτικής αποταμίευσης

Ισοζύγιο αγαθών και υπηρεσιών: έλλειμμα €11 δισεκ. (2023) έναντι €20 δισεκ. (2022). 65% διόρθωση από το σκέλος καυσίμων

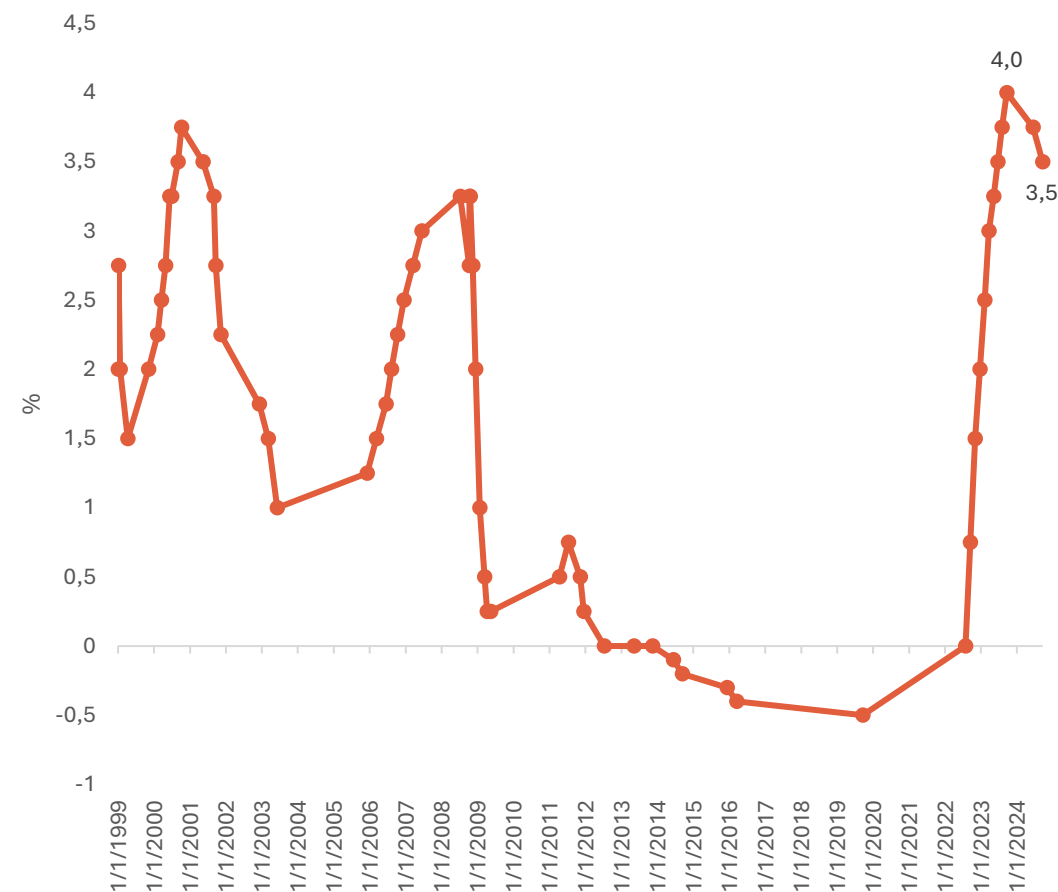

Το κόστος δανεισμού παραμένει υψηλό, πάνω από 3,0%, σε ένα περιβάλλον όμως υψηλών επιτοκίων διεθνώς. Παραμένει σφικτή η νομισματική πολιτική, παρά τις 2 μειώσεις επιτοκίων από την ΕΚΤ το 2024.

Απόδοση και spread 10-ετούς ομολόγου
Ελληνικού Δημοσίου (%)

Επιτόκιο διευκόλυνσης αποδοχής καταθέσεων (ΕΚΤ)

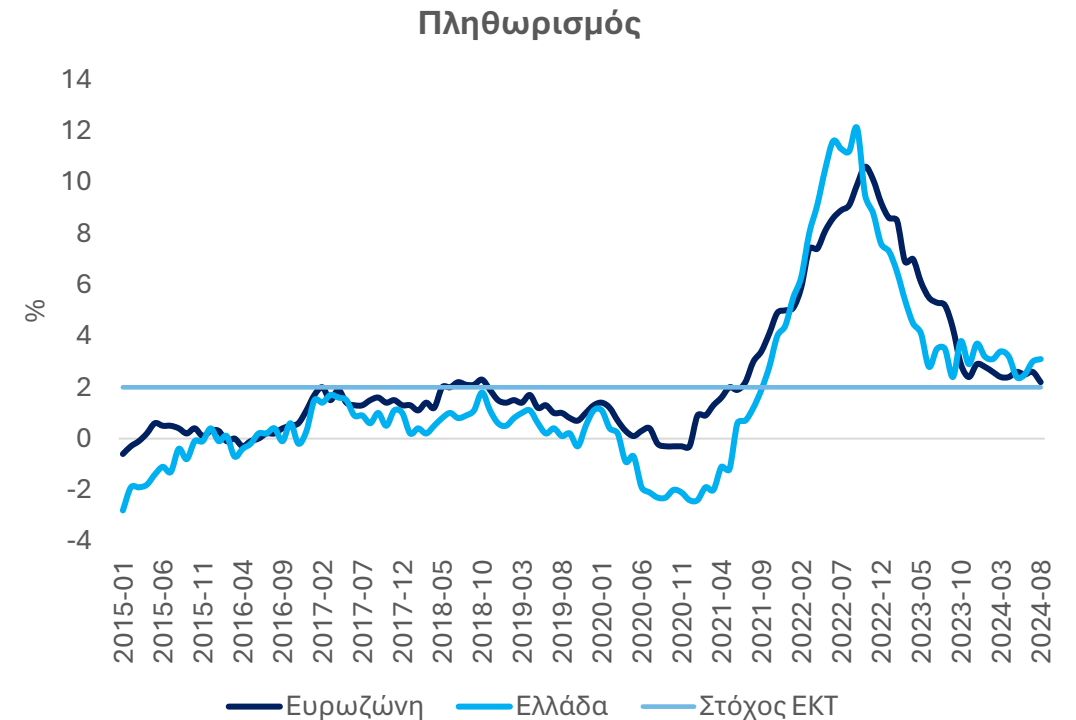

Πτωτική τάση της ανεργίας από το 2014, με αποκλιμάκωση του πληθωρισμού

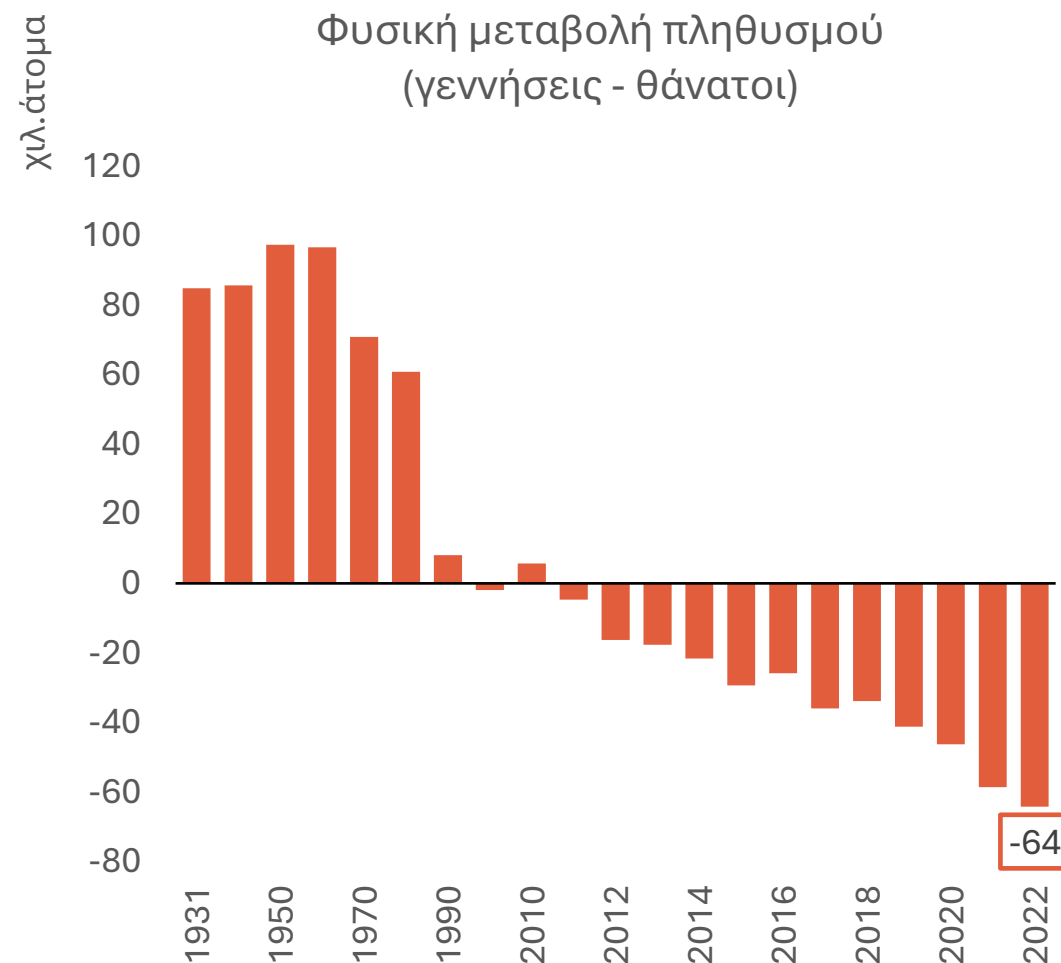
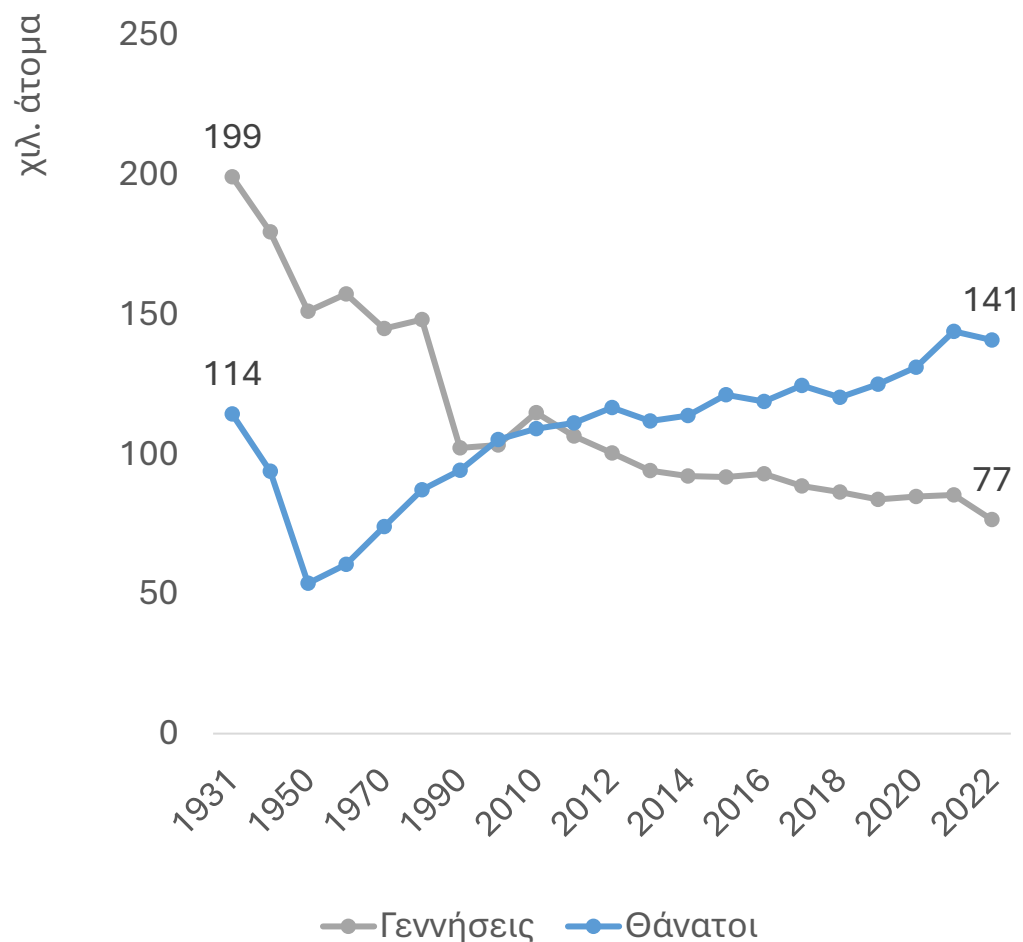
Το ποσοστό ανεργίας υποχώρησε το 2023, συνεχίζοντας την πτωτική του τάση από το 2014, με μικρή αύξηση στις αρχές του 2024

Εναρμονισμένος Πληθωρισμός
 2023: Ελλάδα 4,2% έναντι 5,5% στην Ευρωζώνη.
 2024 (8μηνο): Ελλάδα 3,0% έναντι 2,5% στην ΕΖ.

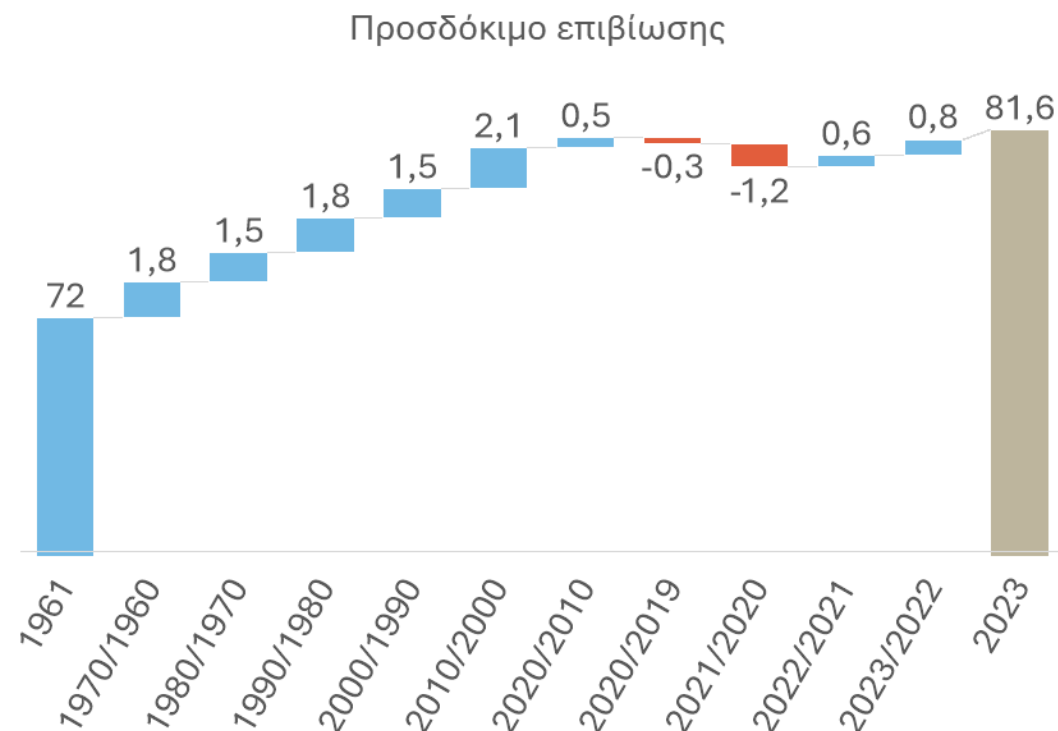
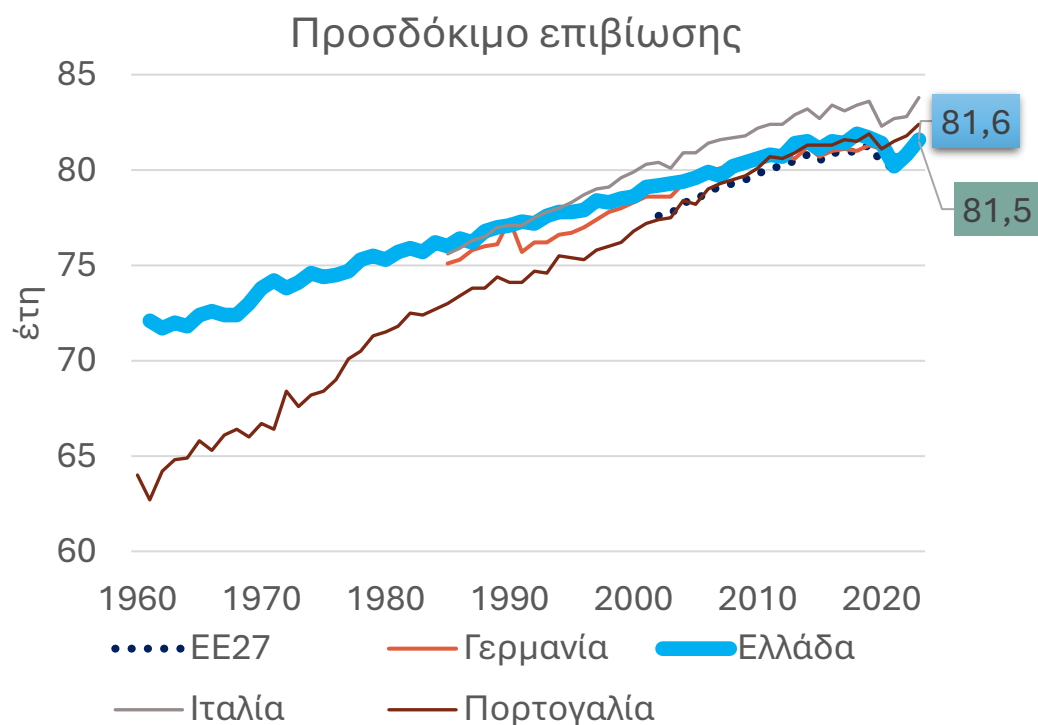
Οι γεννήσεις είναι μειωμένες κατά 30 χιλ. σε σχέση με μια 10ετία πριν. Αρνητική φυσική μεταβολή πληθυσμού τα τελευταία 12 χρόνια

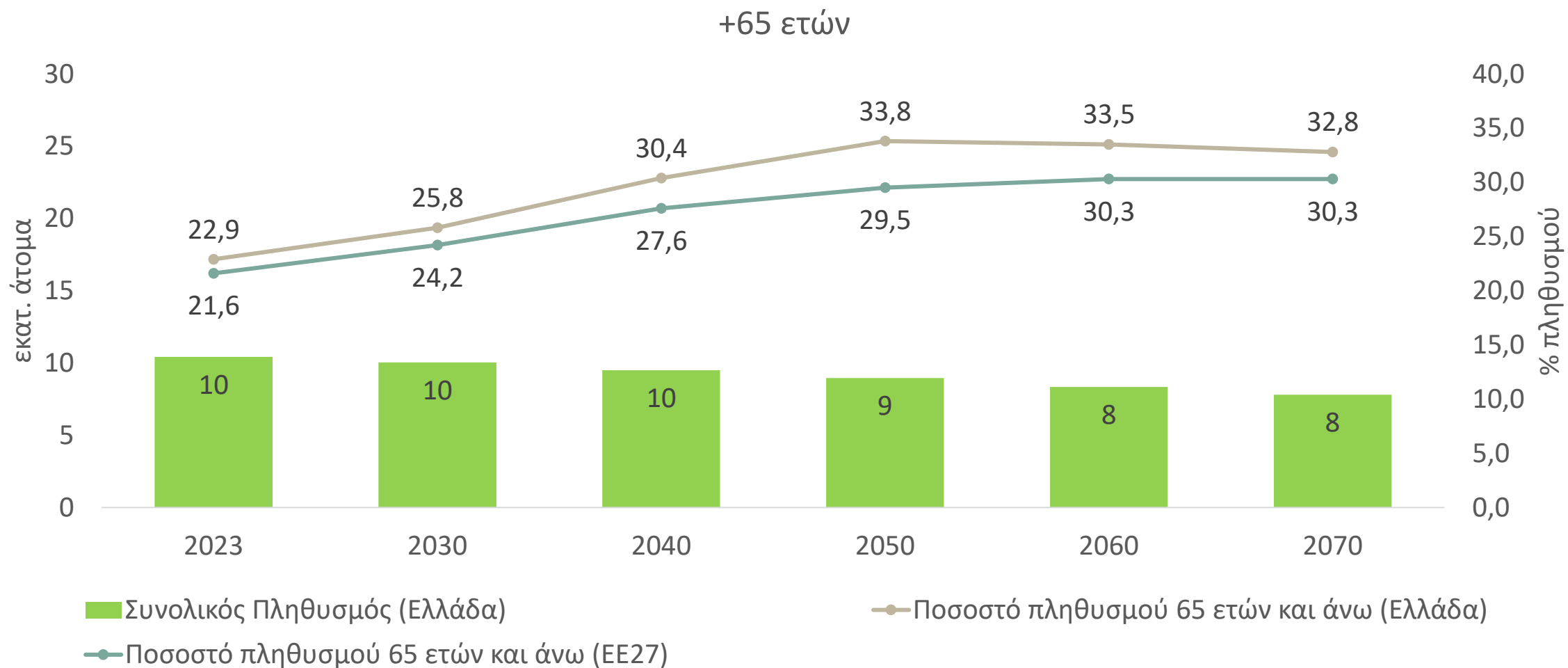
1960 – 2023: Αύξηση προσδόκιμου επιβίωσης κατά 9,6 έτη, το υψηλότερο από τον μ.ό. των χωρών της ΕΕ27.

Υποχώρηση σε όλες τις χώρες λόγω πανδημίας

Απώλεια 1,5 έτους στην Ελλάδα λόγω πανδημίας, με επαναφορά το 2023

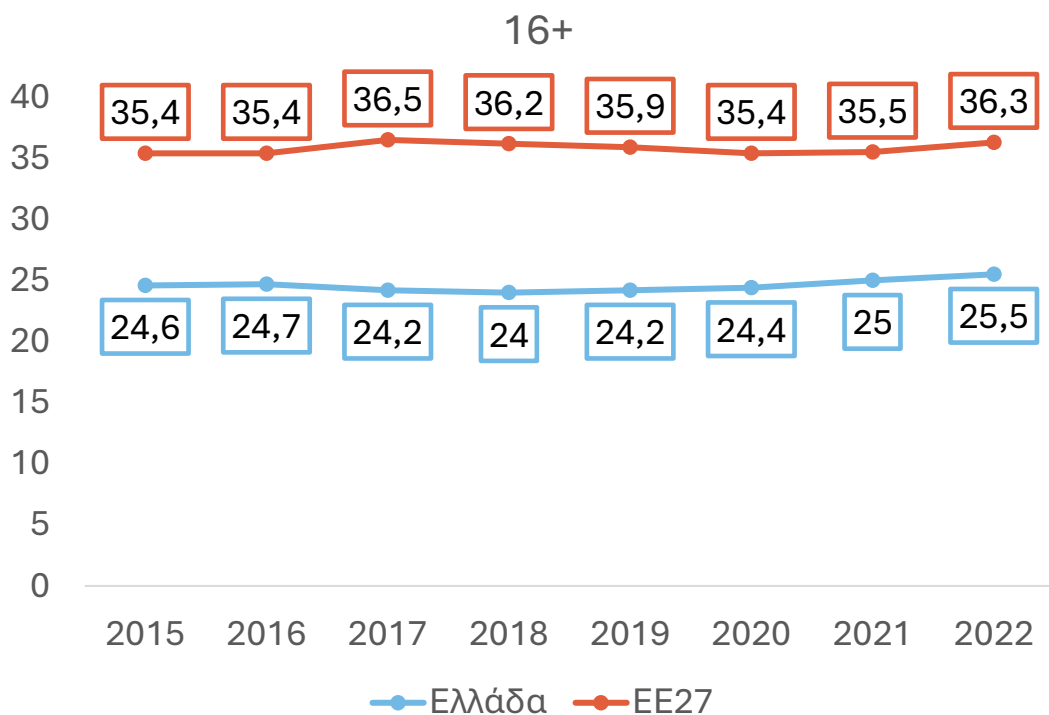

Σταδιακή μείωση του συνολικού πληθυσμού της Ελλάδας μέχρι το 2070 στα 8 εκατ. Αύξηση πληθυσμού ηλικίας >65 ετών από 22,9% το 2023 στο 32,8% το 2070

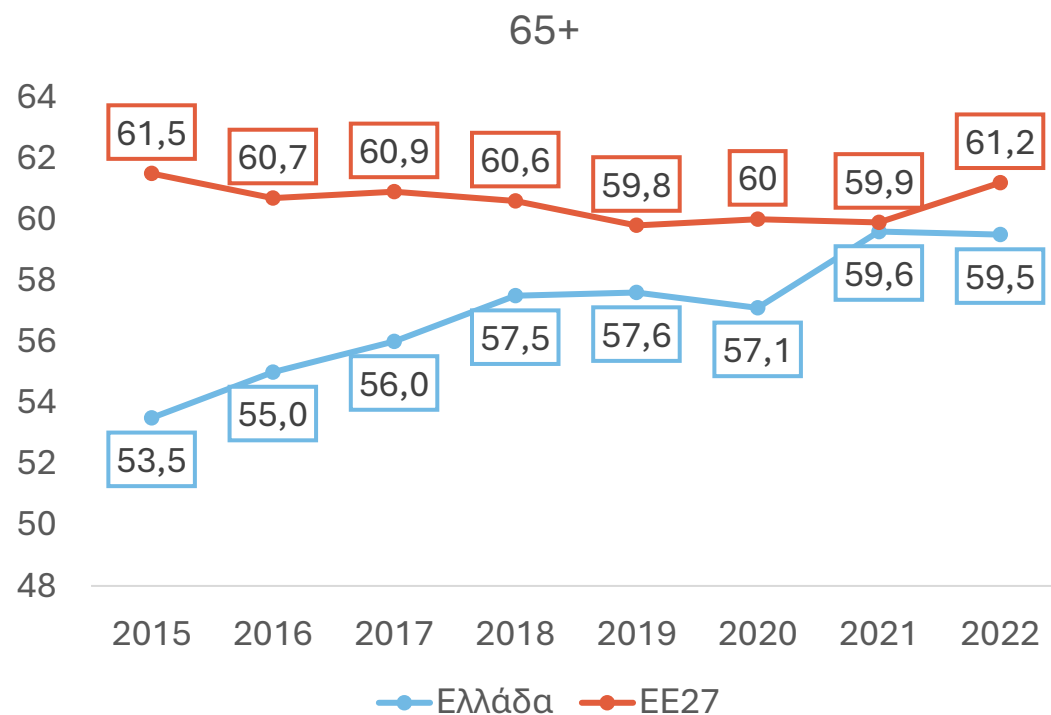

Πολλαπλές χρόνιες παθήσεις

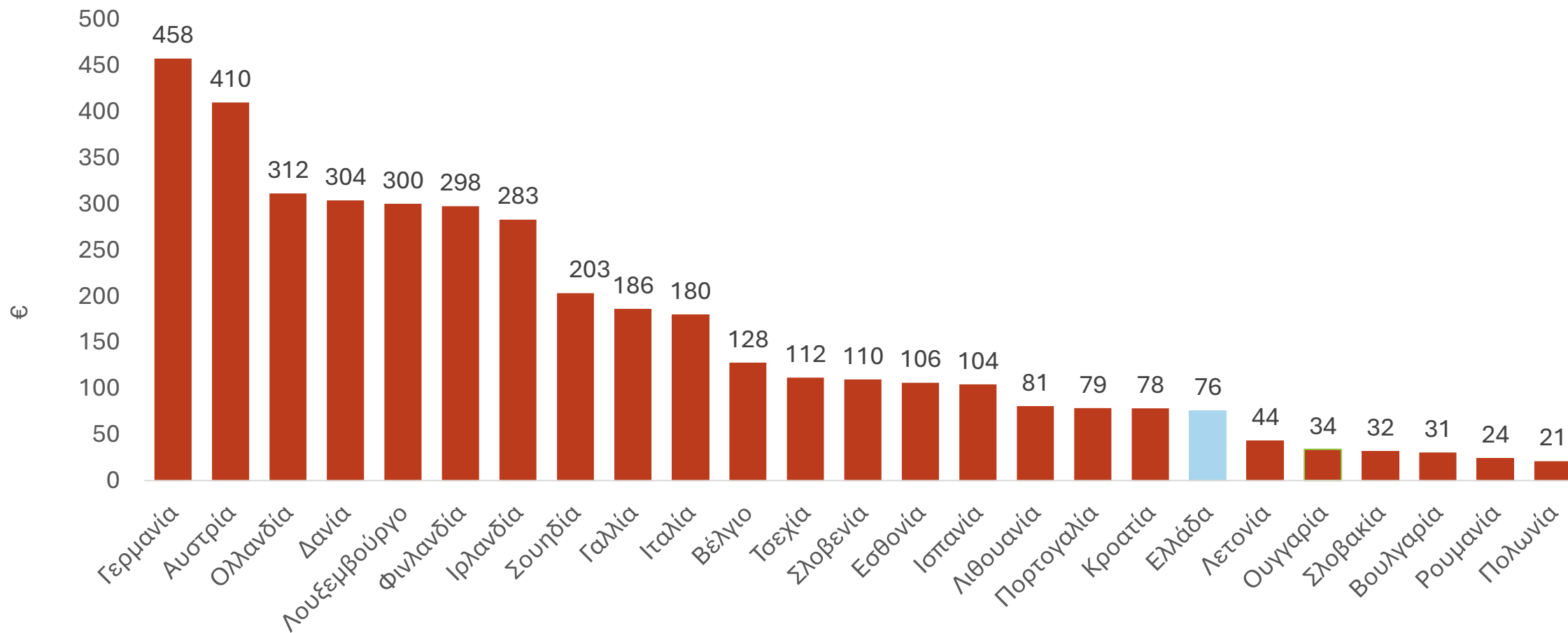
Το 25,5% του πληθυσμού άνω των 16 ετών με χρόνιες παθήσεις, χαμηλότερα από ΕΕ27 (36,3%).

Ελαφρώς υψηλότερο ποσοστό από την ΕΕ27 στον πληθυσμό άνω των 65 ετών.

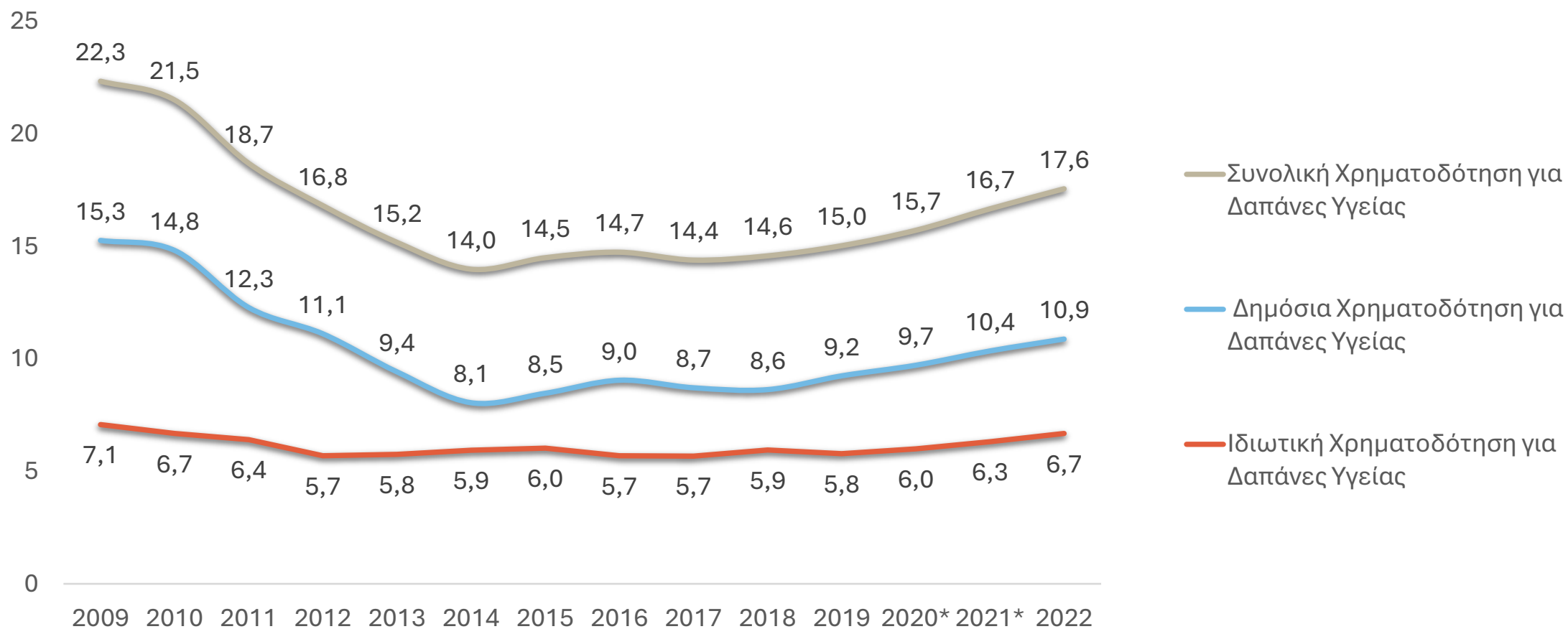

Το 2022 η κατά κεφαλήν δαπάνη για πρόληψη στην Ελλάδα κυμάνθηκε στα €76 (από €64 το 2021 και από €27 το 2020, και λόγω εμβολιασμού) στις χαμηλότερες θέσεις στην ΕΕ.

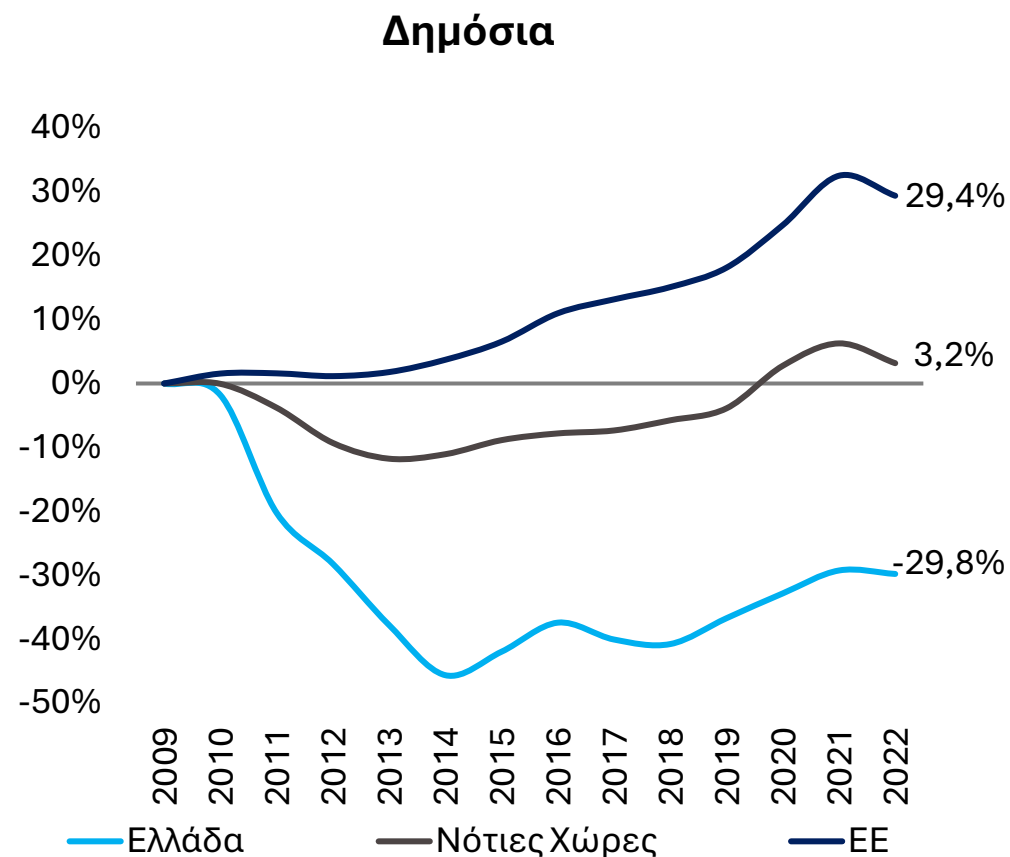
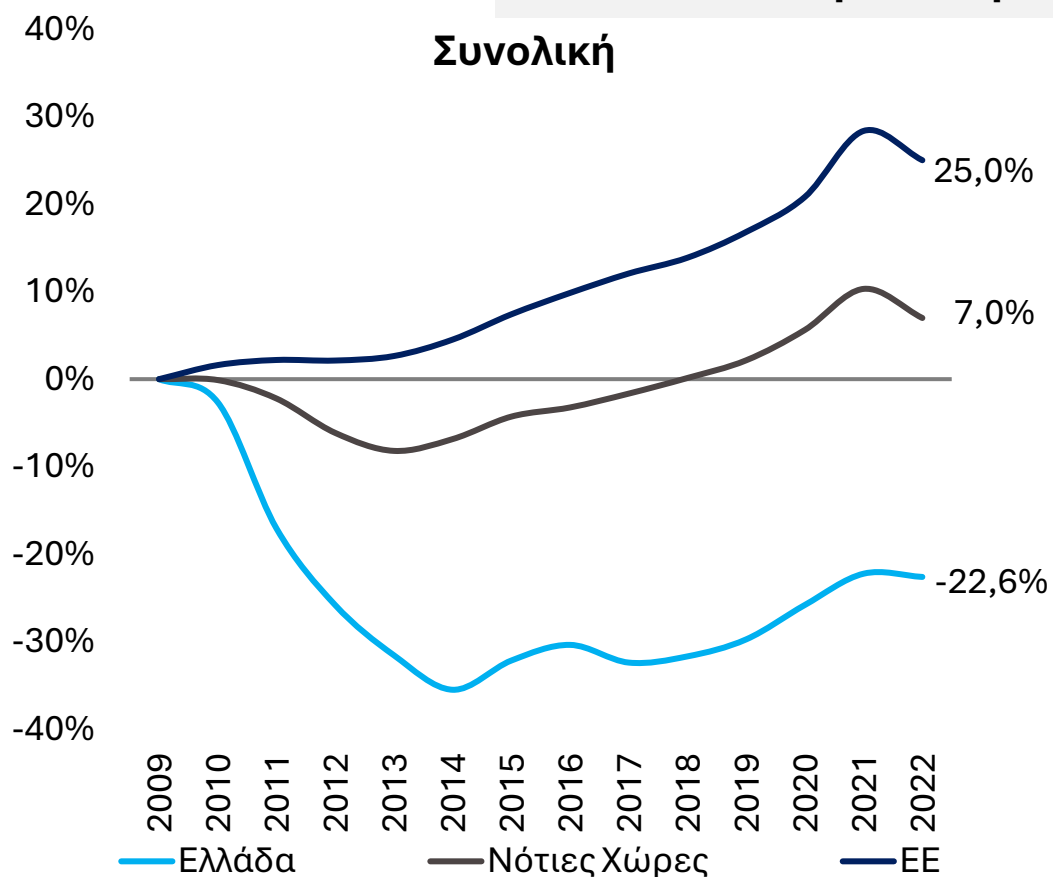
Στα 17,6 δισ. ευρώ η συνολική χρηματοδότηση για δαπάνες υγείας το 2022: σε άνοδο λόγω πανδημίας

δισεκ.ευρώ

Υποχώρηση στη χρηματοδότηση για δαπάνες υγείας (%) στην Ελλάδα-αύξηση στην ΕΕ και στις Νότιες χώρες

Σωρευτική % μεταβολή 2009-2022

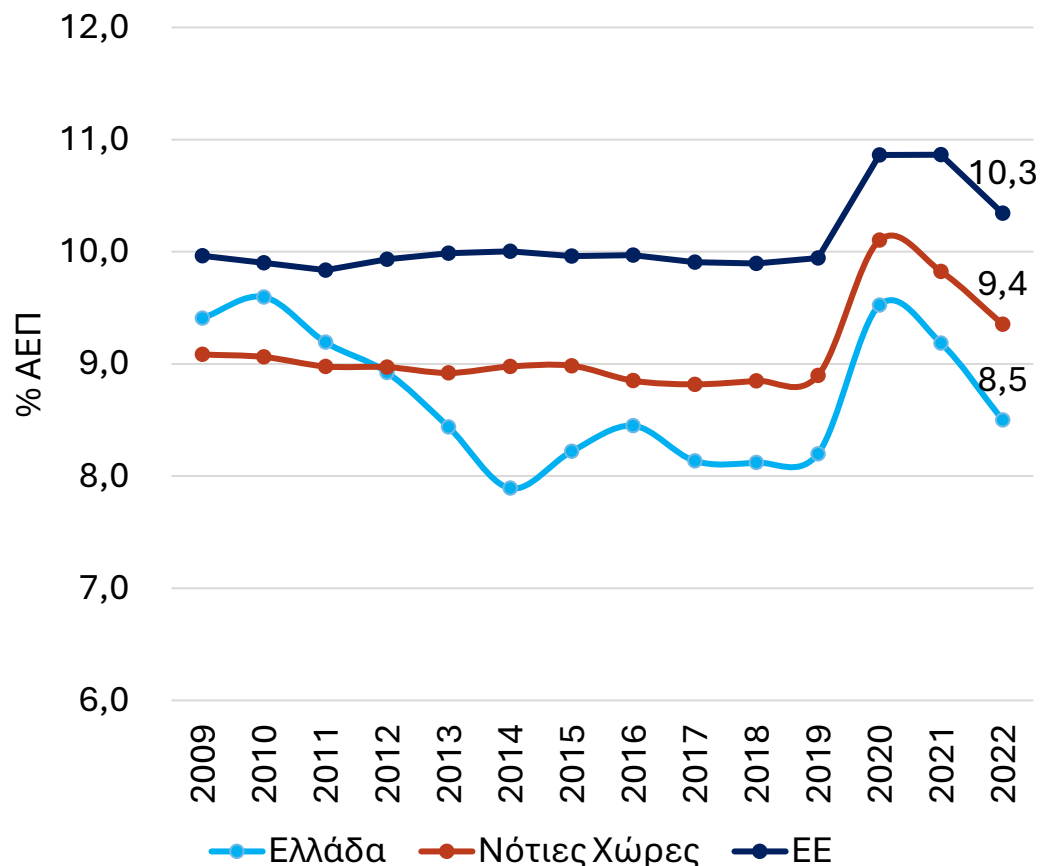

Πηγή: OECD Health Statistics, 2024, επεξεργασία στοιχείων IOBE. Νότιες Χώρες (Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία). Οι ποσοστιαίες μεταβολές μεταξύ 2009 και 2021 έχουν υπολογιστεί στα στοιχεία χρηματοδότησης σε σταθερές τιμές (€ 2015, OECD), Ως έτος σύγκρισης έχει επιλεγεί το 2009 και οι ποσοστιαίες μεταβολές μεταξύ 2009 και 2021 έχουν υπολογιστεί στα στοιχεία χρηματοδότησης σε σταθερές τιμές (€ 2015, OECD). Για την ΕΕ δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία για Κύπρο και Μάλτα.

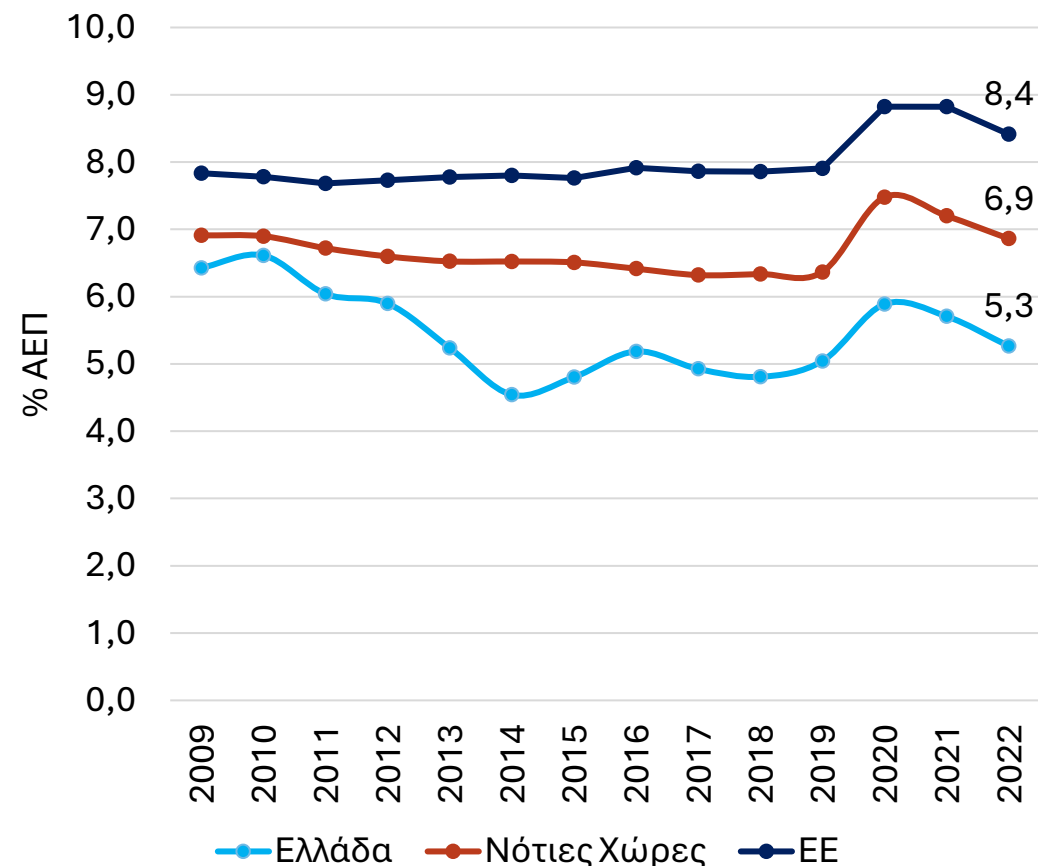

Στην Ελλάδα η δαπάνη υγείας είναι κατά 1,4 μονάδες του ΑΕΠ χαμηλότερη από την ΕΕ την περίοδο 2009-2022 σε ετήσια βάση, 2,5 μονάδες του ΑΕΠ χαμηλότερα στη δημόσια δαπάνη.

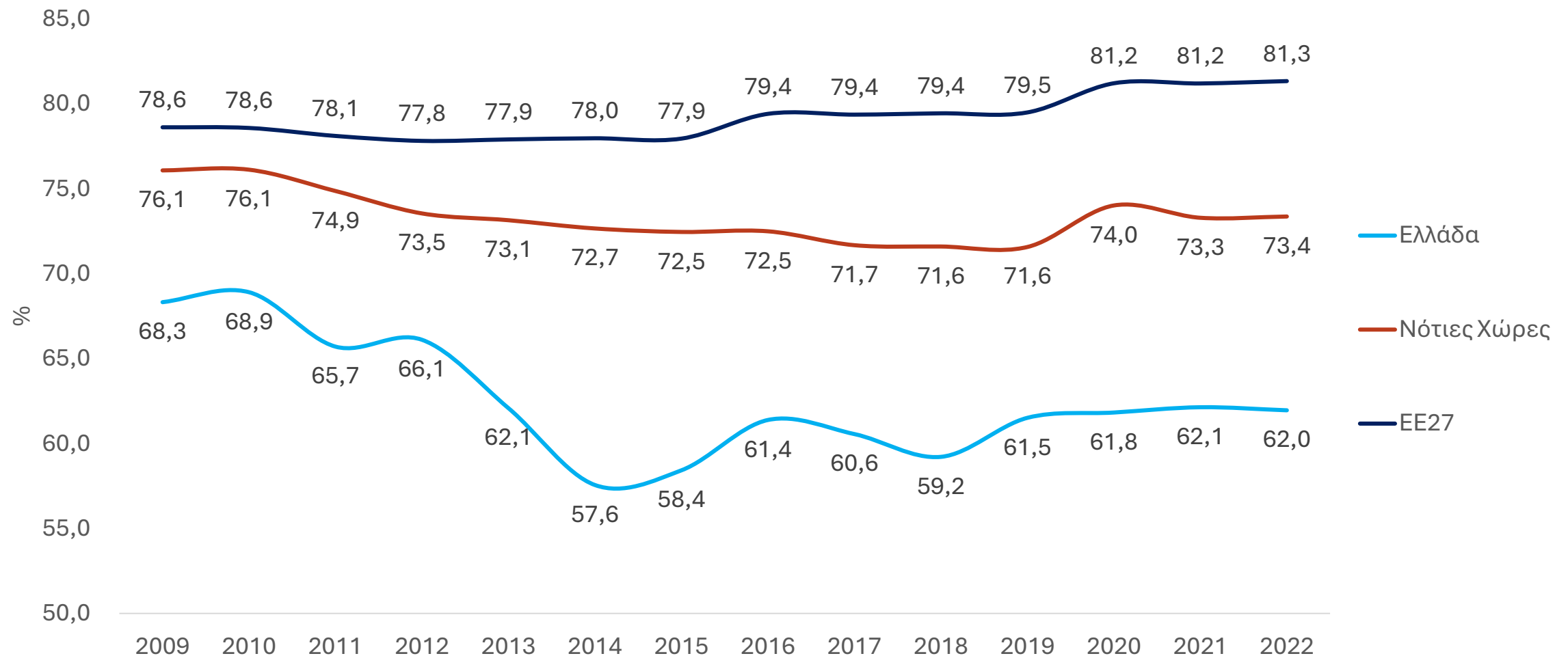
Συνολική δαπάνη Υγείας (% ΑΕΠ)

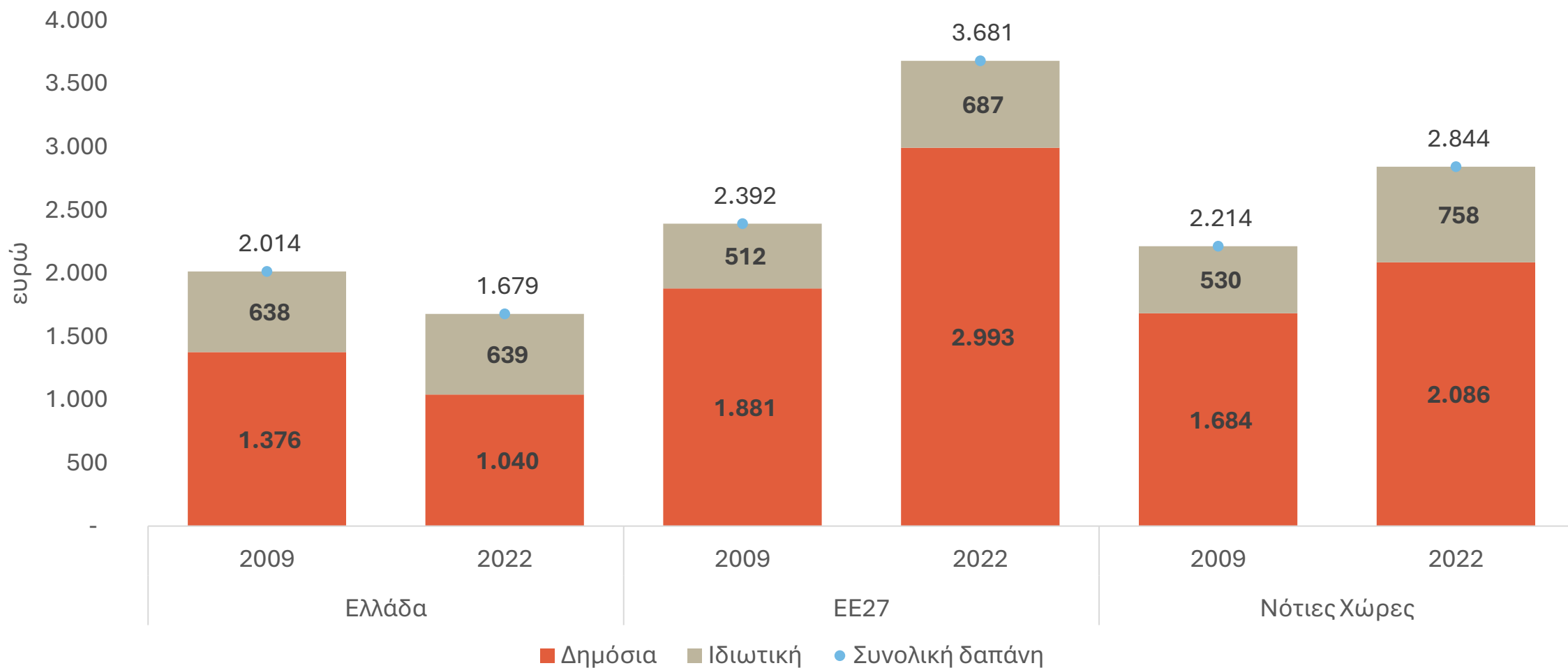
Δημόσια δαπάνη υγείας (%ΑΕΠ)

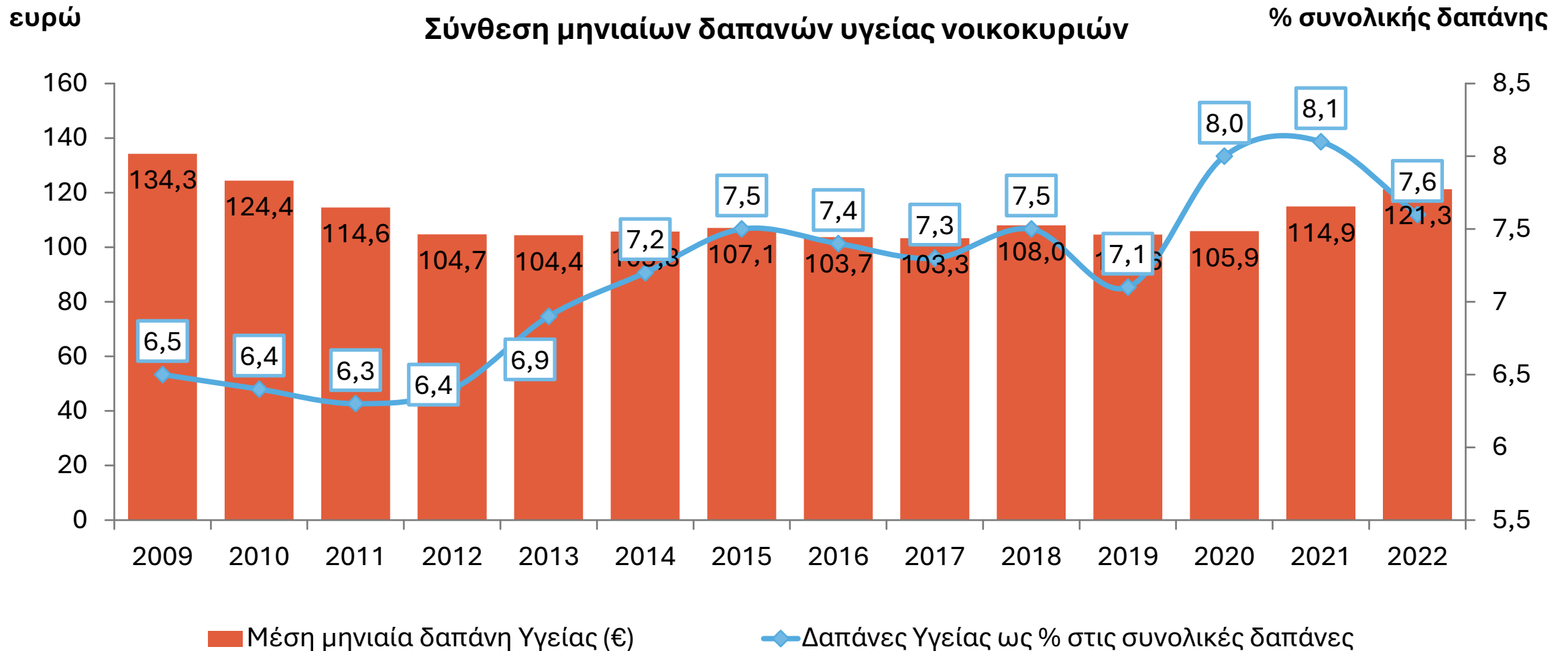
Μειωμένο το μερίδιο της δημόσιας χρηματοδότησης στη συνολική χρηματοδότηση για δαπάνες υγείας σε σύγκριση με το 2009 (11 μονάδες και 19 μονάδες αντίστοιχα υψηλότερο σε Νότιες χώρες και ΕΕ27).

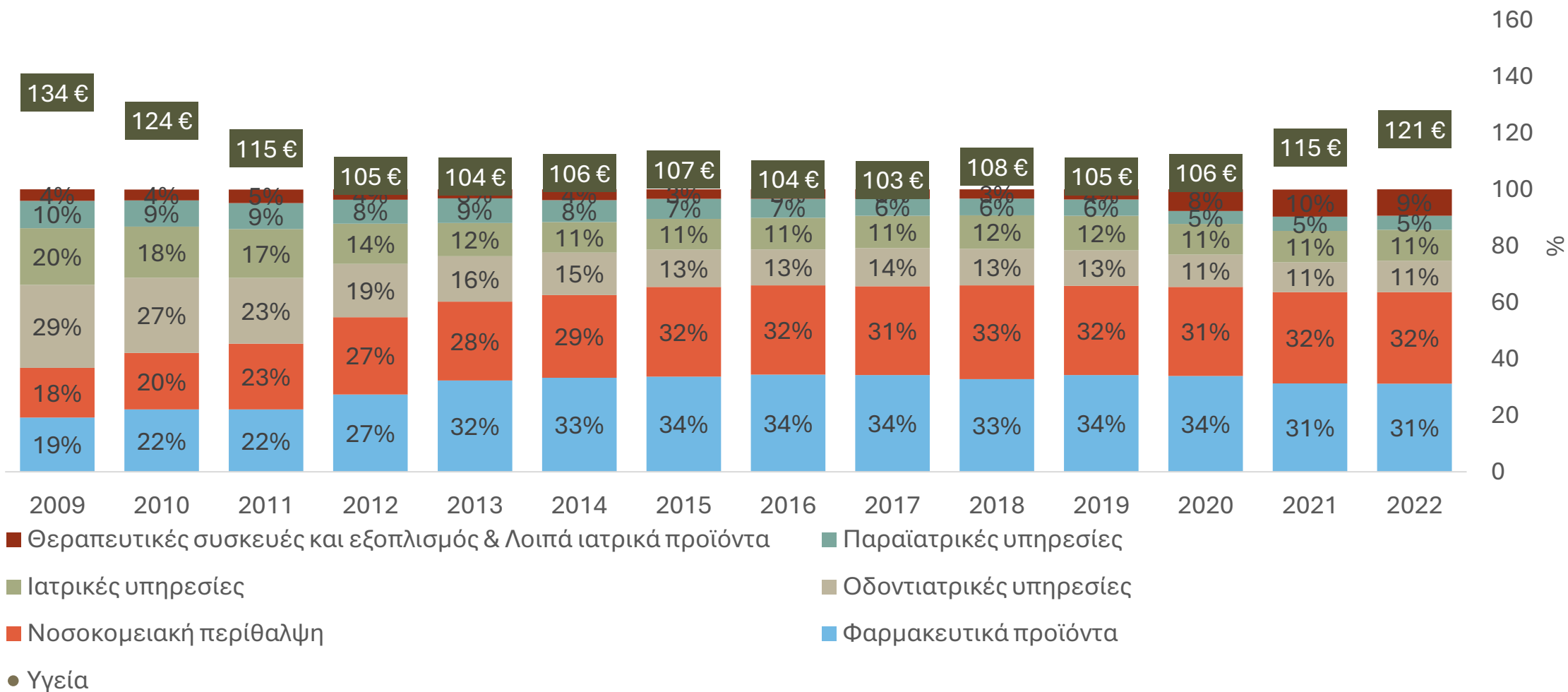
Υποχώρηση της κατά κεφαλή δαπάνης υγείας στην Ελλάδα, έναντι αύξησης σε ΕΕ και Νότιες Χώρες την περίοδο 2009-2022. Η δημόσια δαπάνη υγείας στα €1.040 στην Ελλάδα, στο 1/3 του επιπέδου της ΕΕ27.

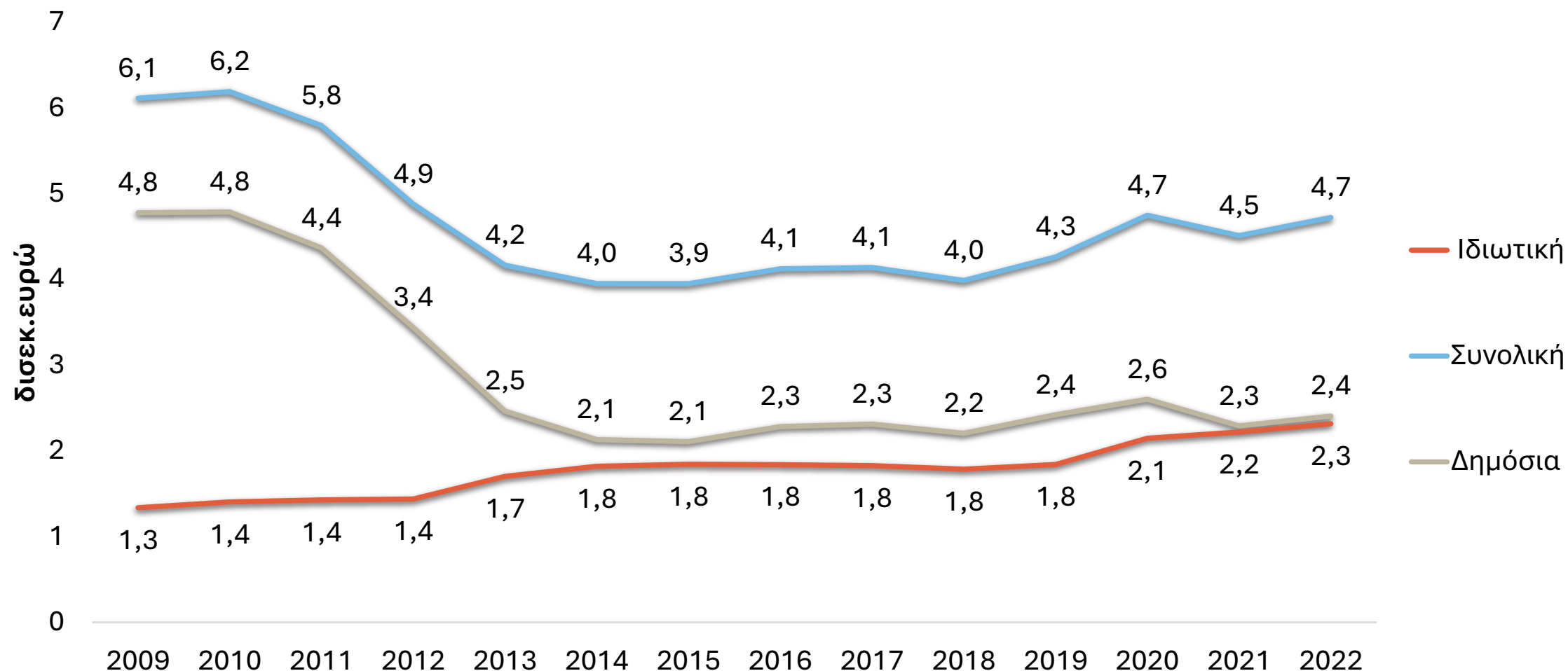
Στο 7,6% οι δαπάνες υγείας των συνολικών δαπανών των νοικοκυριών το 2022 (6,5% το 2009)

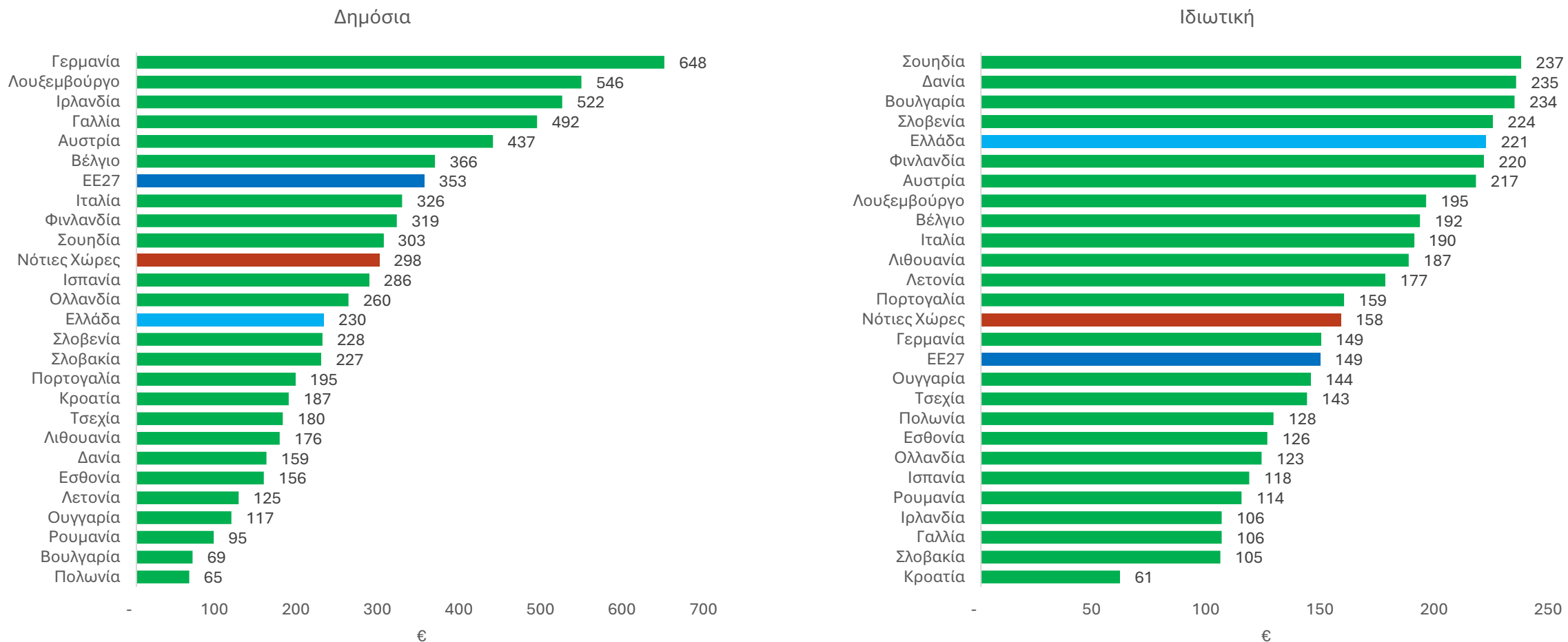
Στα €121 η μηνιαία δαπάνη υγείας νοικοκυριών: 31,2% φαρμακευτική περίθαλψη και 32,4% σε κάλυψη νοσοκομειακών αναγκών

Στα €4,7 δισεκ. η συνολική δαπάνη για φαρμακευτικά και άλλα υγειονομικά αναλώσιμα το 2022, με αύξηση από το 2018, με ενίσχυση ιδιωτικής (+73,3%) και υποχώρηση της δημόσιας (-49,6%) σε σχέση με το 2009

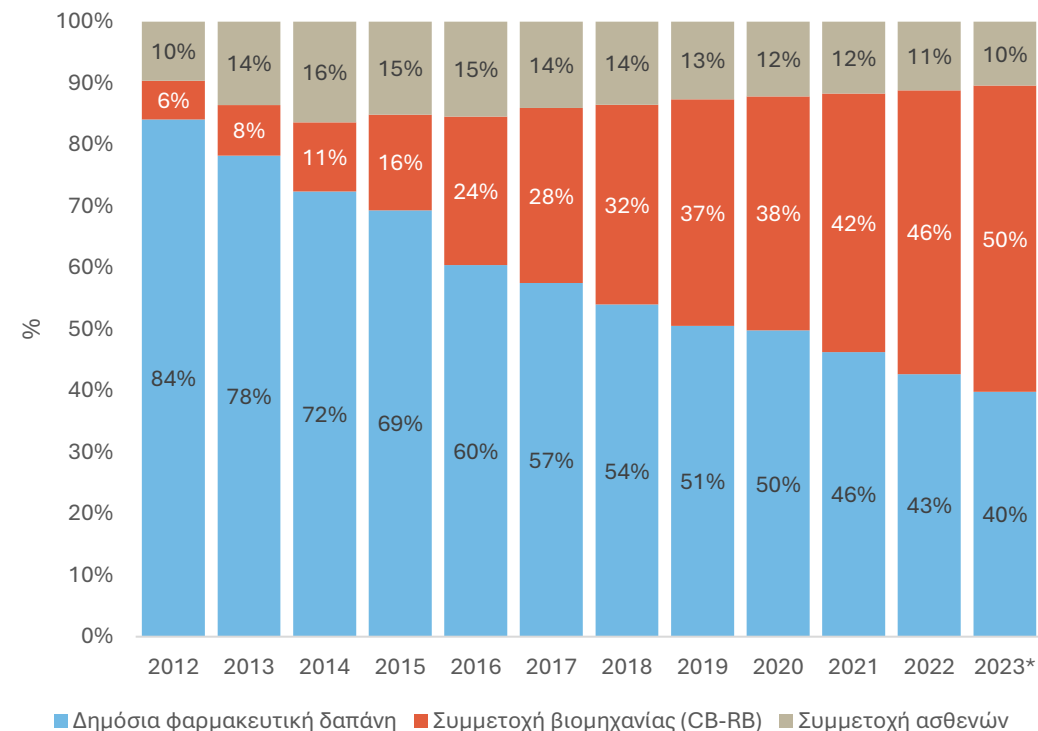
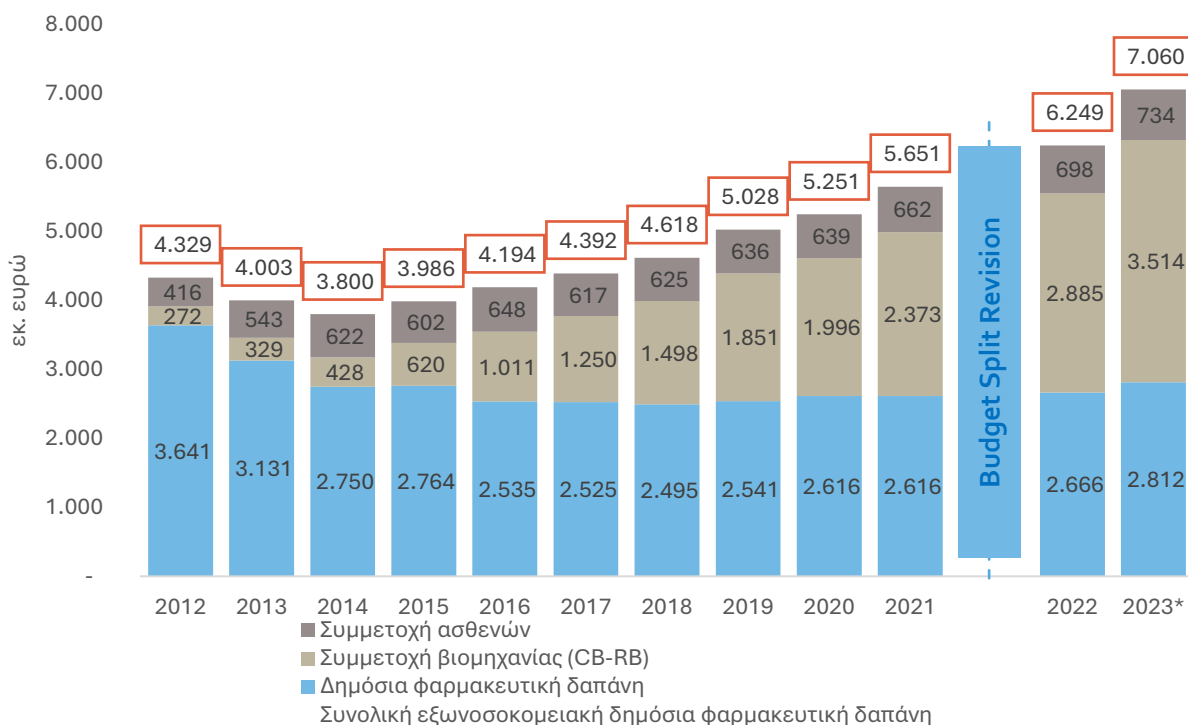
Χαμηλότερη του ευρωπαϊκού μέσου όρου η δημόσια κατά κεφαλήν δαπάνη για φαρμακευτικά και άλλα υγειονομικά αναλώσιμα (2022): 5^η υψηλότερη στην ΕΕ η ιδιωτική

Στα €6,2 δισεκ. το 2022 η φαρμακευτική δαπάνη (εξωνοσοκομειακή και νοσοκομειακή), με εκτίμηση για €7,1 δισεκ. το 2023.

Η συμμετοχή της βιομηχανίας εκτιμάται στα €2,9 δισεκ. το 2022 και €3,5 δισεκ. το 2023.

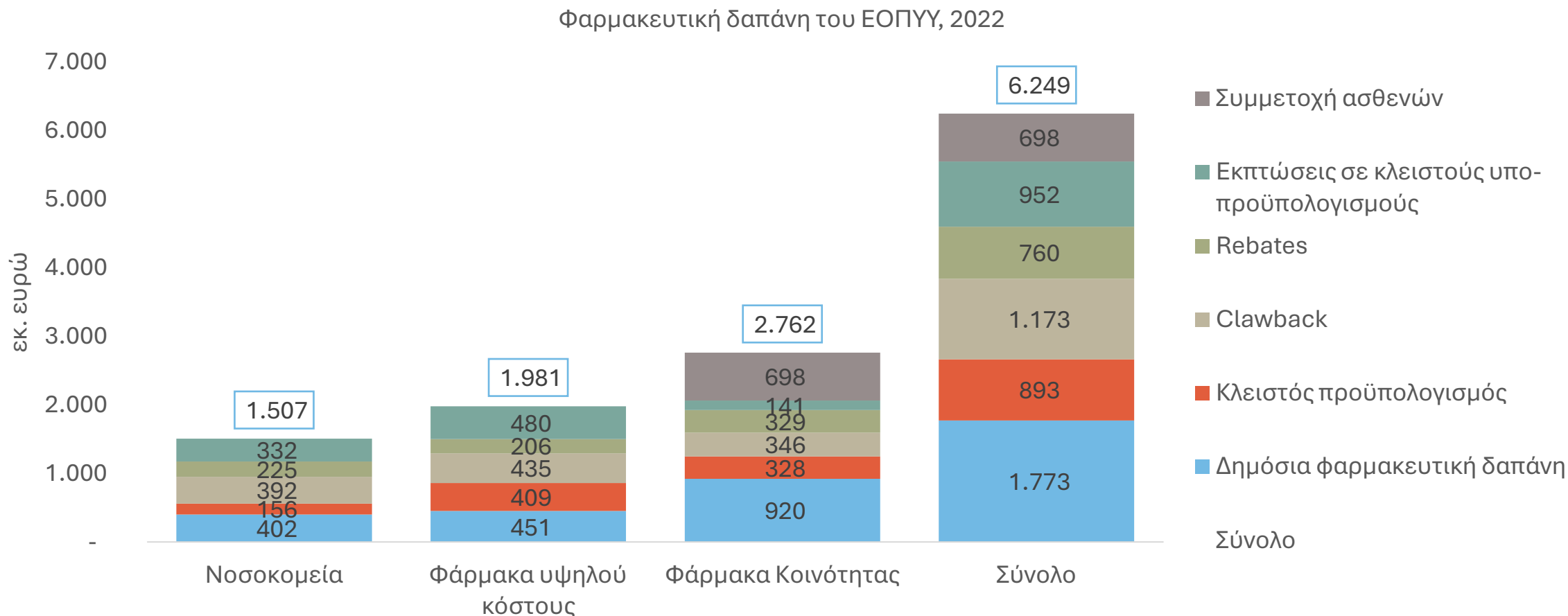
Στο 50% της συνολικής δαπάνης η συμμετοχή της βιομηχανίας, έναντι 6% το 2012. Στο 10% η συμμετοχή των ασθενών.

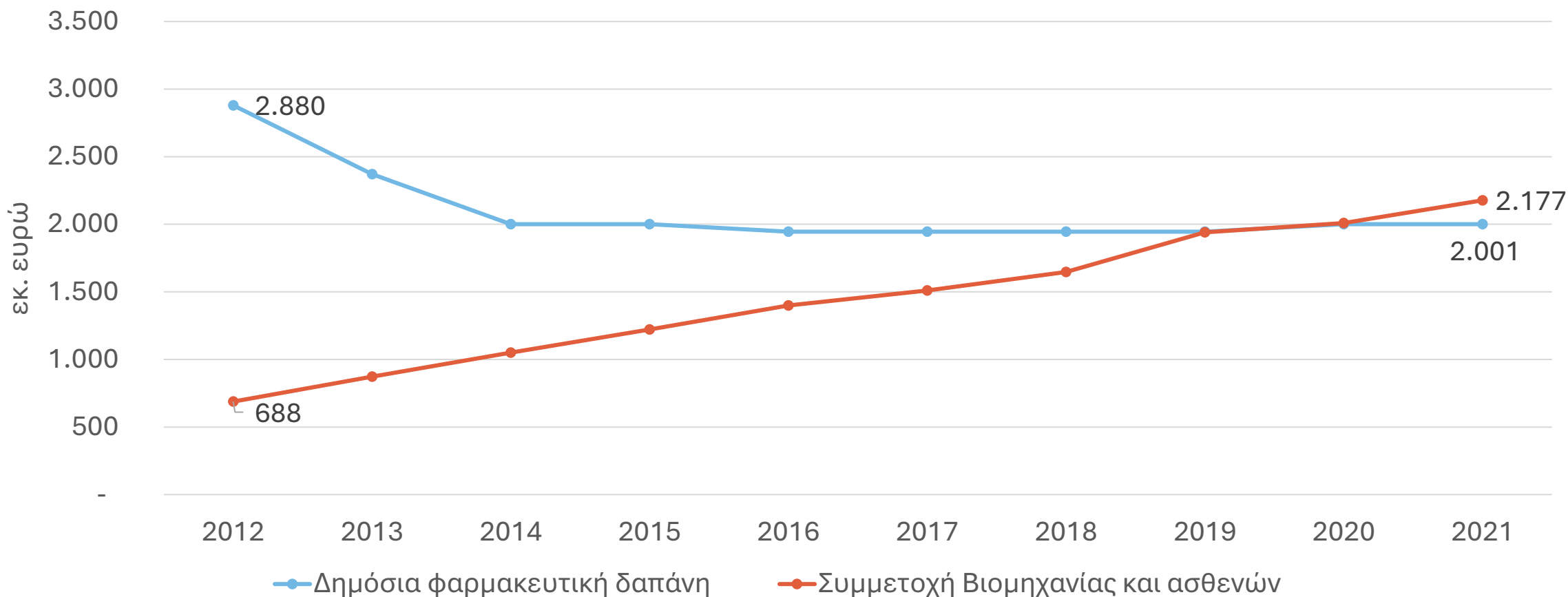
Στο 57,3% η συμμετοχή της βιομηχανίας και των ασθενών στη φαρμακευτική δαπάνη το 2022

Αλλαγή του τρόπου κατανομής της δημόσιας φαρμακευτικής δαπάνης του ΕΟΠΥΥ από το 2022 (ΦΕΚ Β' 5566/31.10.22)

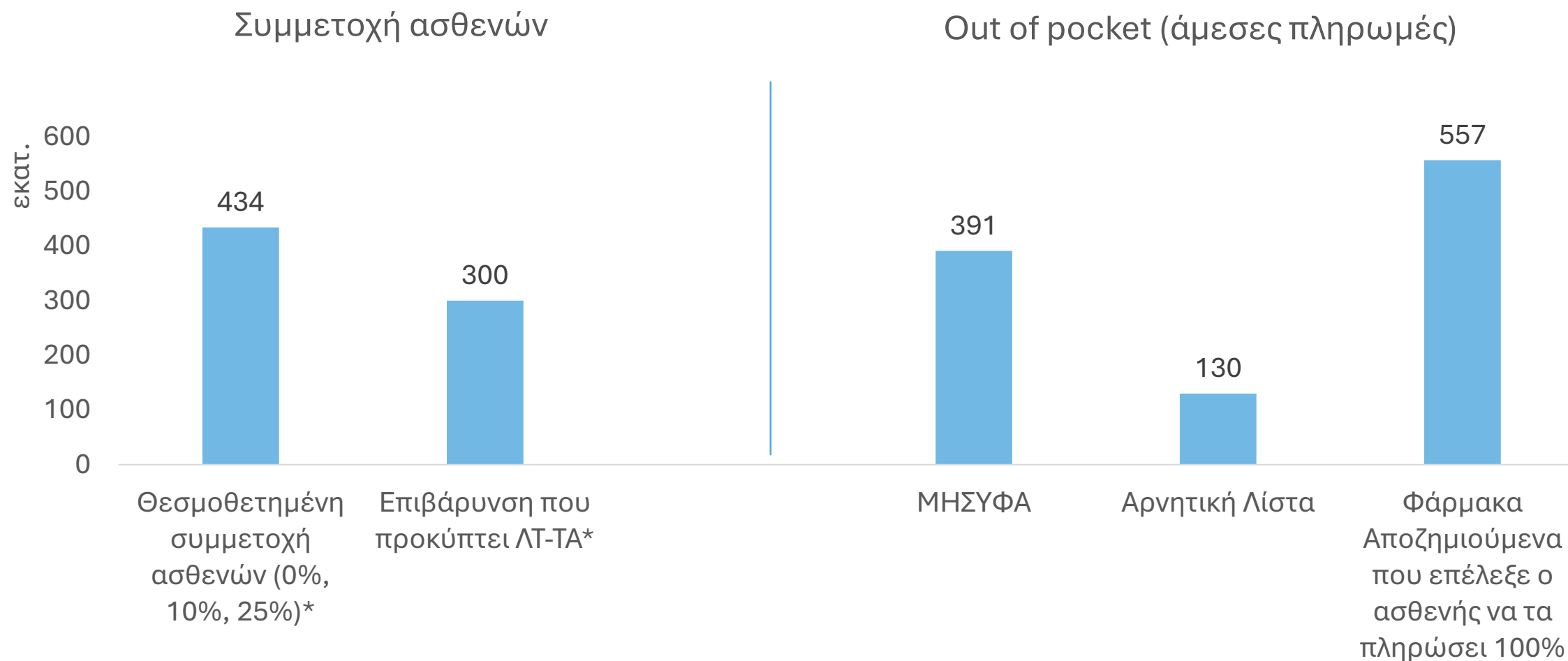

Πλέον λόγω της σταθερής σε απόλυτα μεγέθη δημόσιας δαπάνης, η ιδιωτική χρηματοδότηση (βιομηχανία και ασθενείς) υπερβαίνει τη δημόσια χρηματοδότηση.

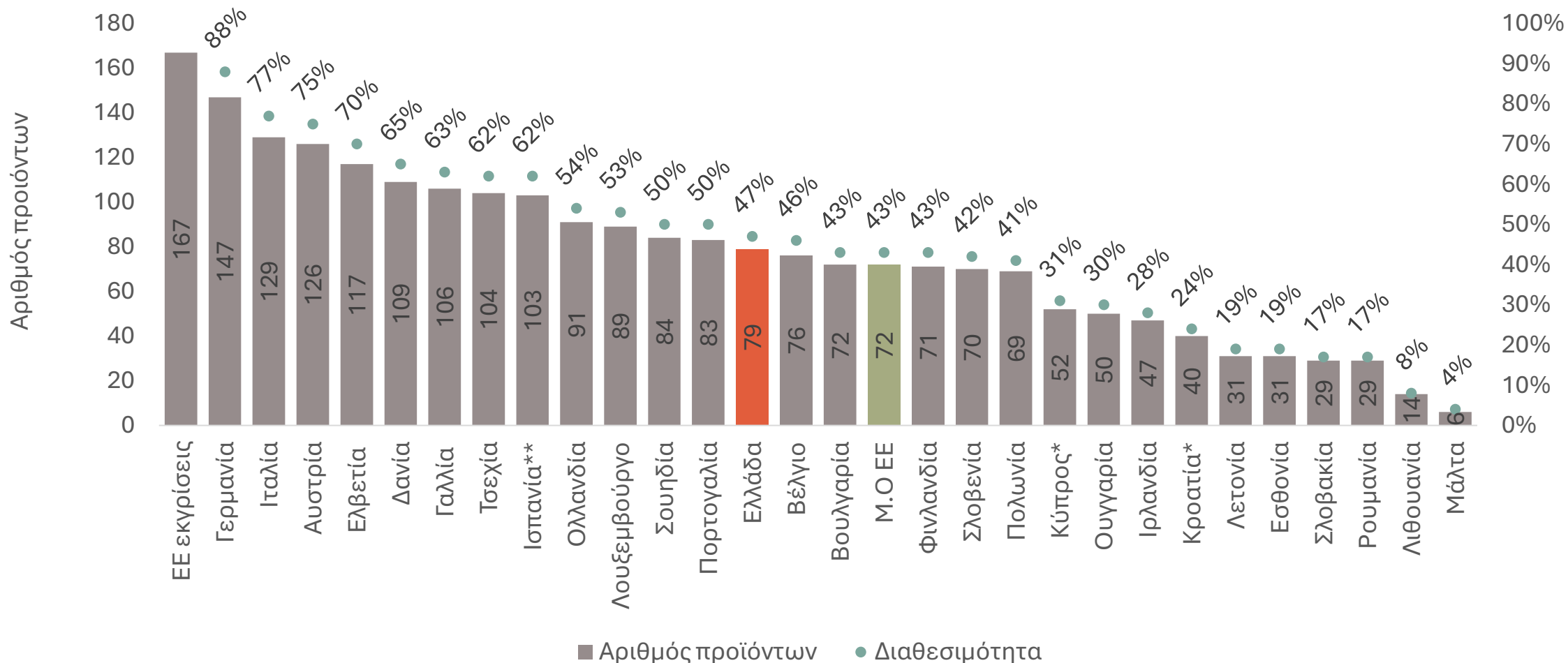
Εξωνοσοκομειακή δαπάνη

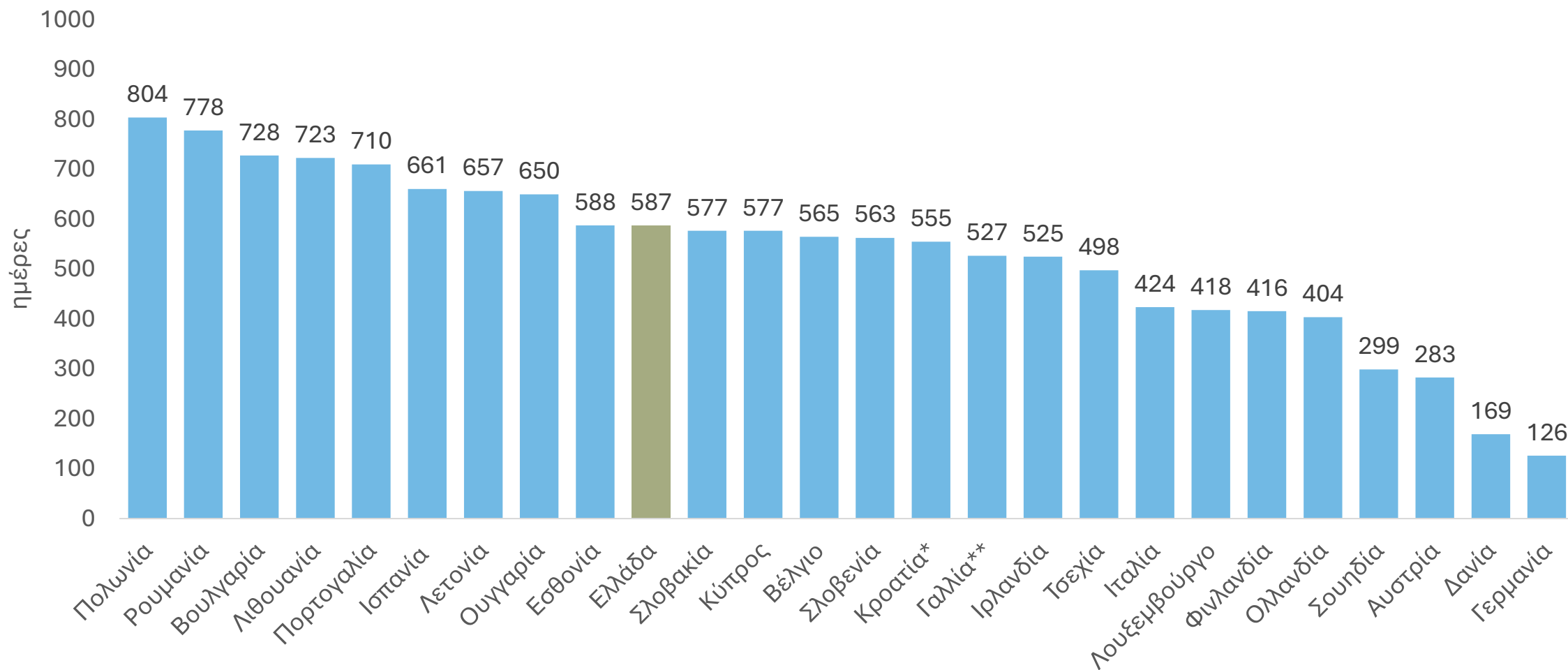
Συνολική Ιδιωτική Φαρμακευτική Δαπάνη (2023)

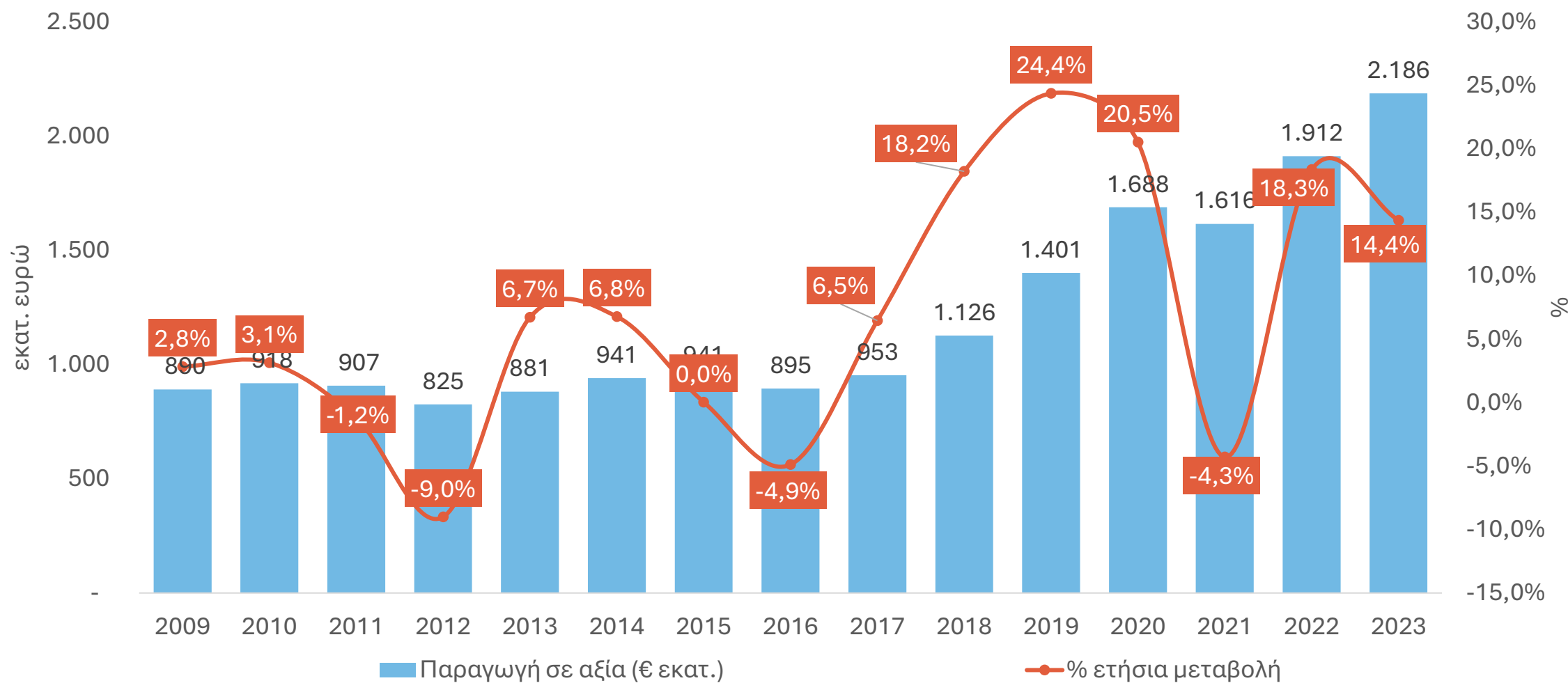
2019-2022: από 167 καινοτόμα φάρμακα με άδεια από EMA, τα 76 σκευάσματα είναι διαθέσιμα στην Ελλάδα (47% των εγκεκριμένων φαρμάκων έναντι 43% μ.ο. της ΕΕ)

Η Ελλάδα με 587 ημέρες υστερεί στο χρόνο αποζημίωσης μιας νέας θεραπείας (έναντι 531 ημερών στις χώρες τις Ε.Ε.)

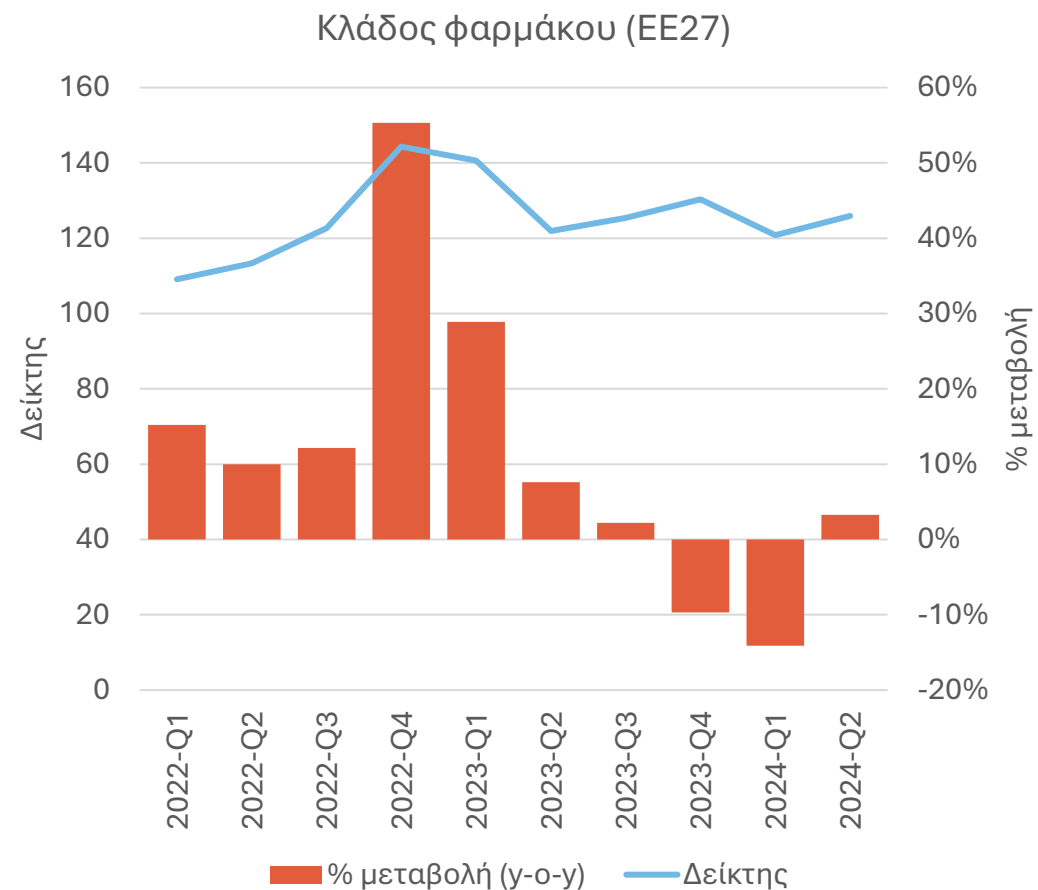
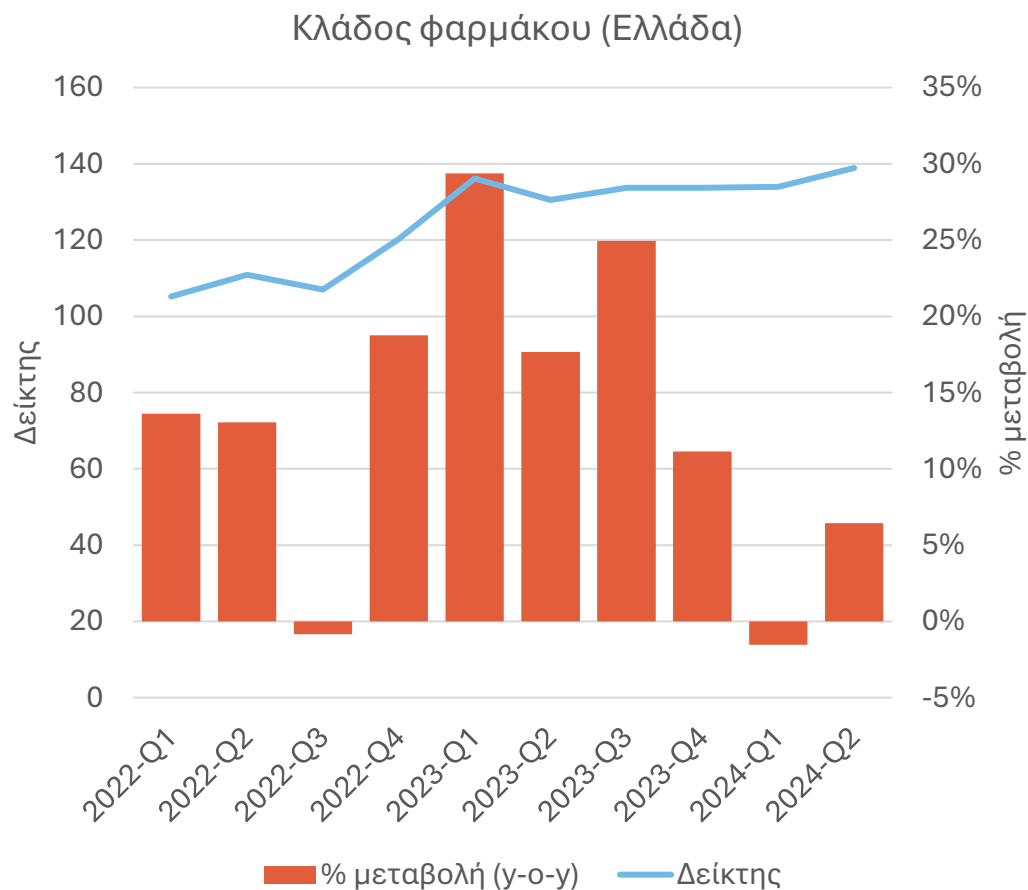

Αγγίζει τα €2,2 δισεκ. το 2023 η παραγωγή, υπερδιπλάσια σε σύγκριση με τον μ.ό. της περιόδου 2009-2017 (€906 εκατ.).

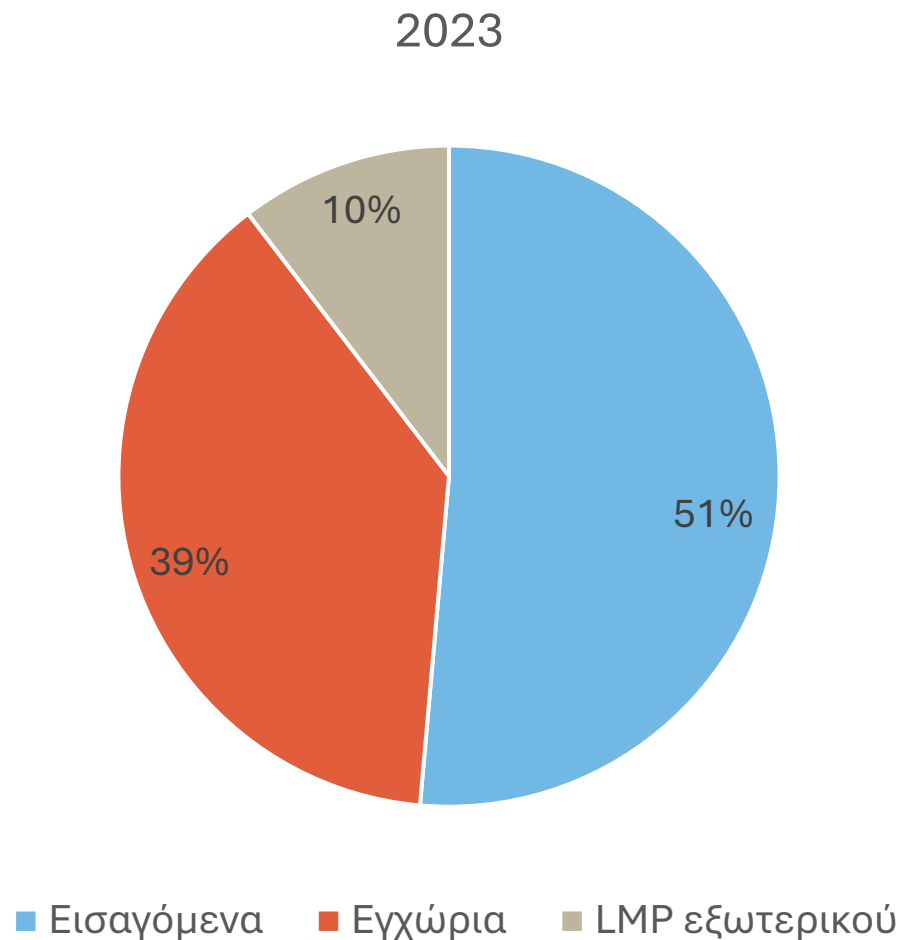

Αύξηση με μικρότερη ένταση στο πρώτο εξάμηνο του 2024 του δείκτη βιομηχανικής παραγωγής, έναντι μείωσης στην ΕΕ27

Δείκτης βιομηχανικής παραγωγής φαρμάκου (2015=100)

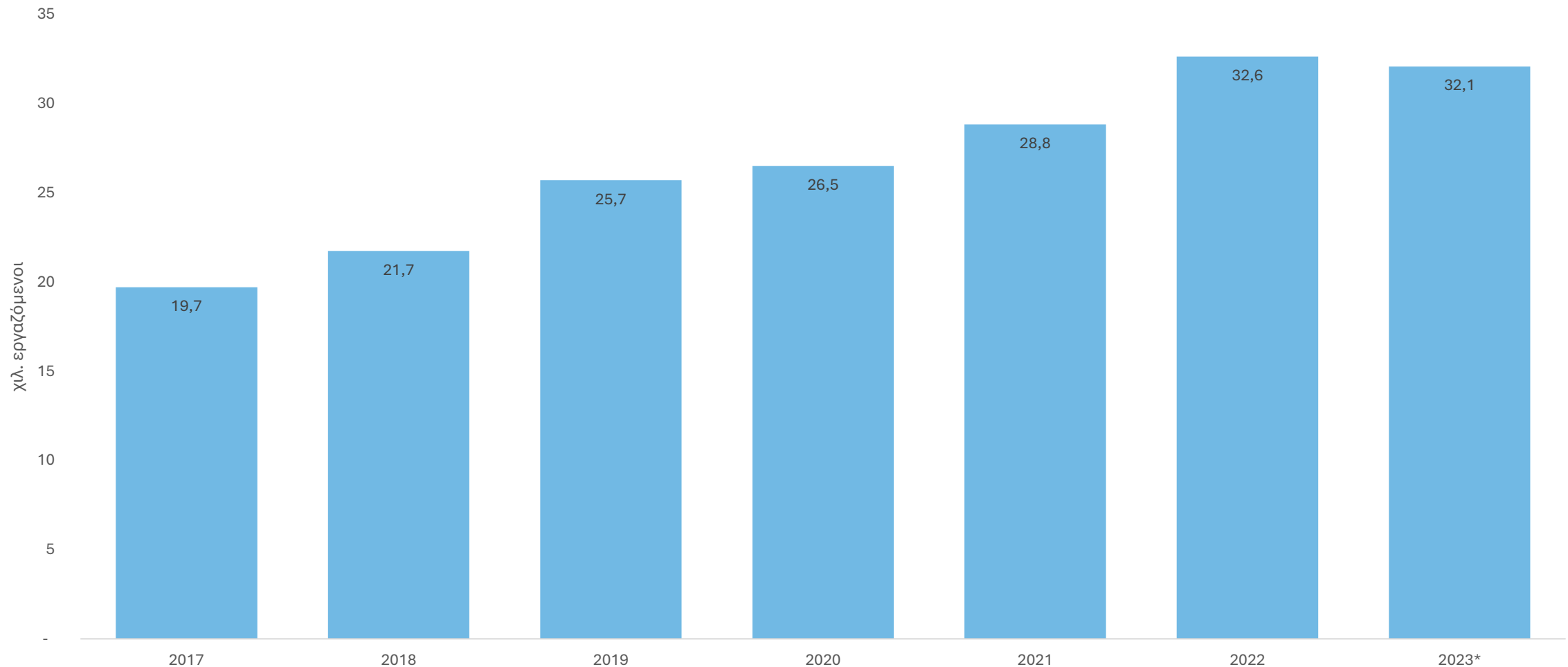

Το 38% των φαρμάκων παράγεται σε εγχώρια εργοστάσια (34% το 2022): μεγάλο περιθώριο για προσέλκυση νέας παραγωγικής δυναμικότητας (σε όγκο)

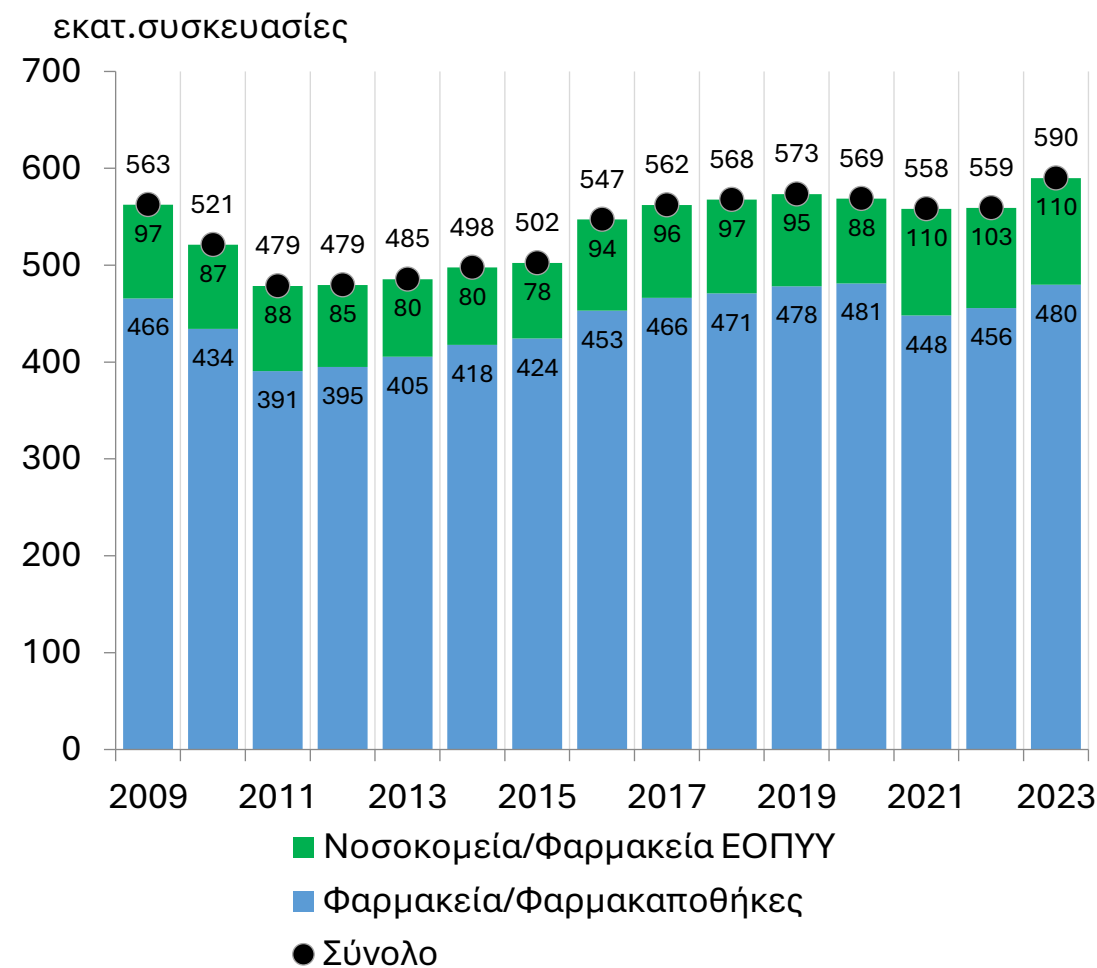
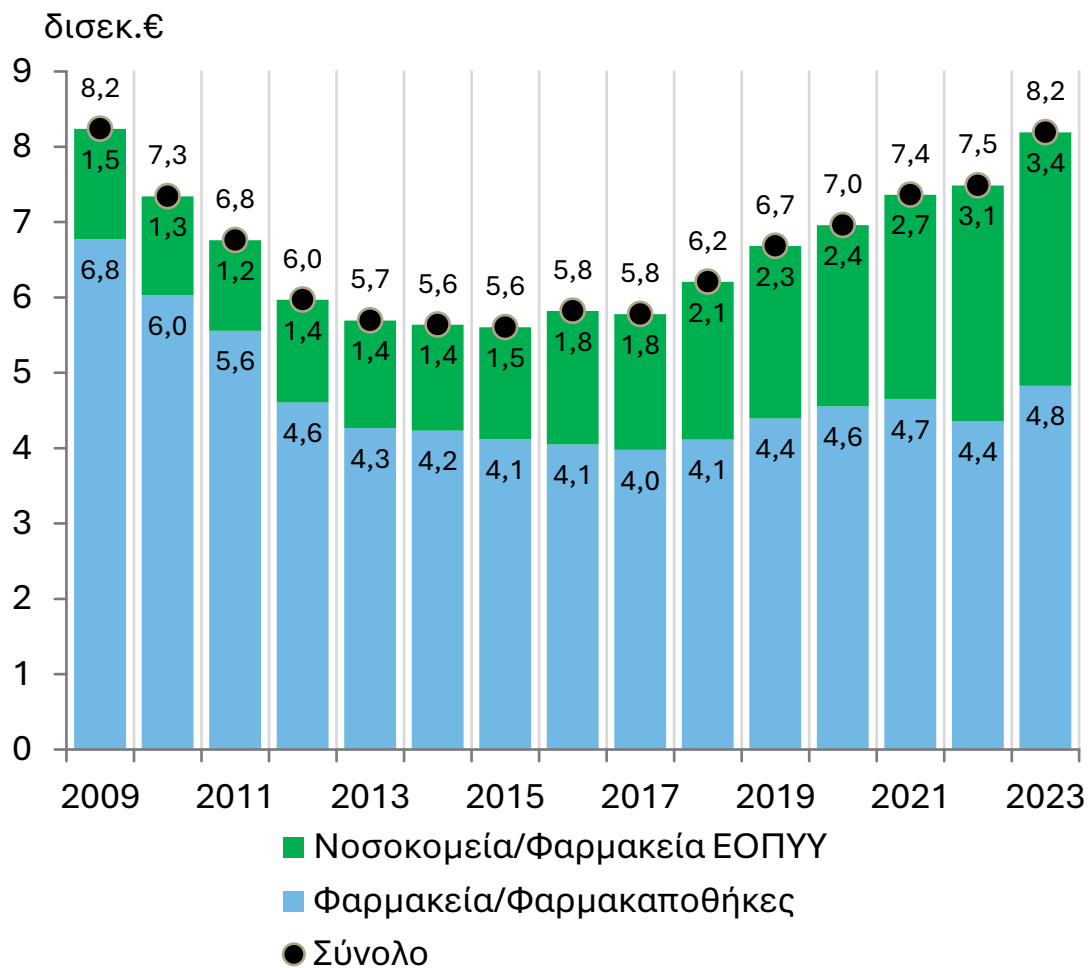

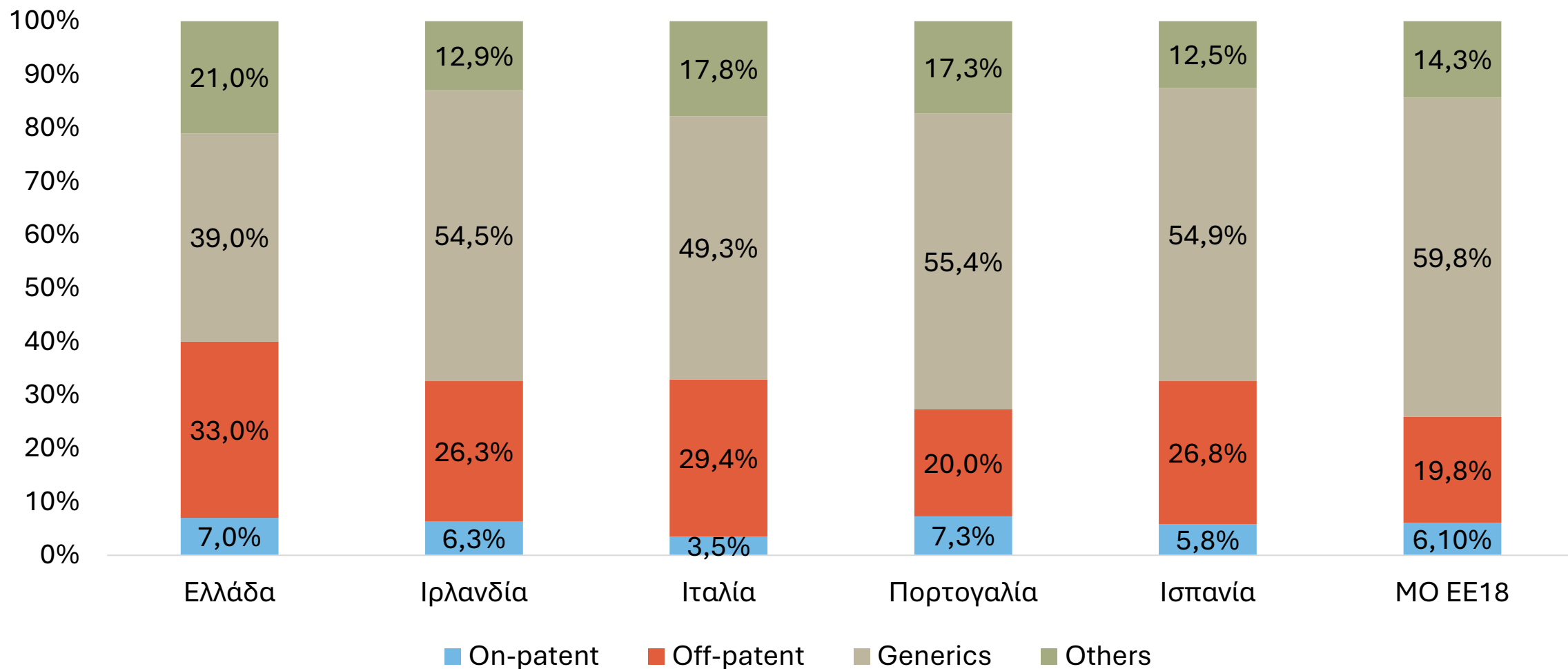
Περίπου 32 χιλιάδες άτομα εργάζονται στον κλάδο φαρμάκου το 2022 (παραγωγή και εμπορία)

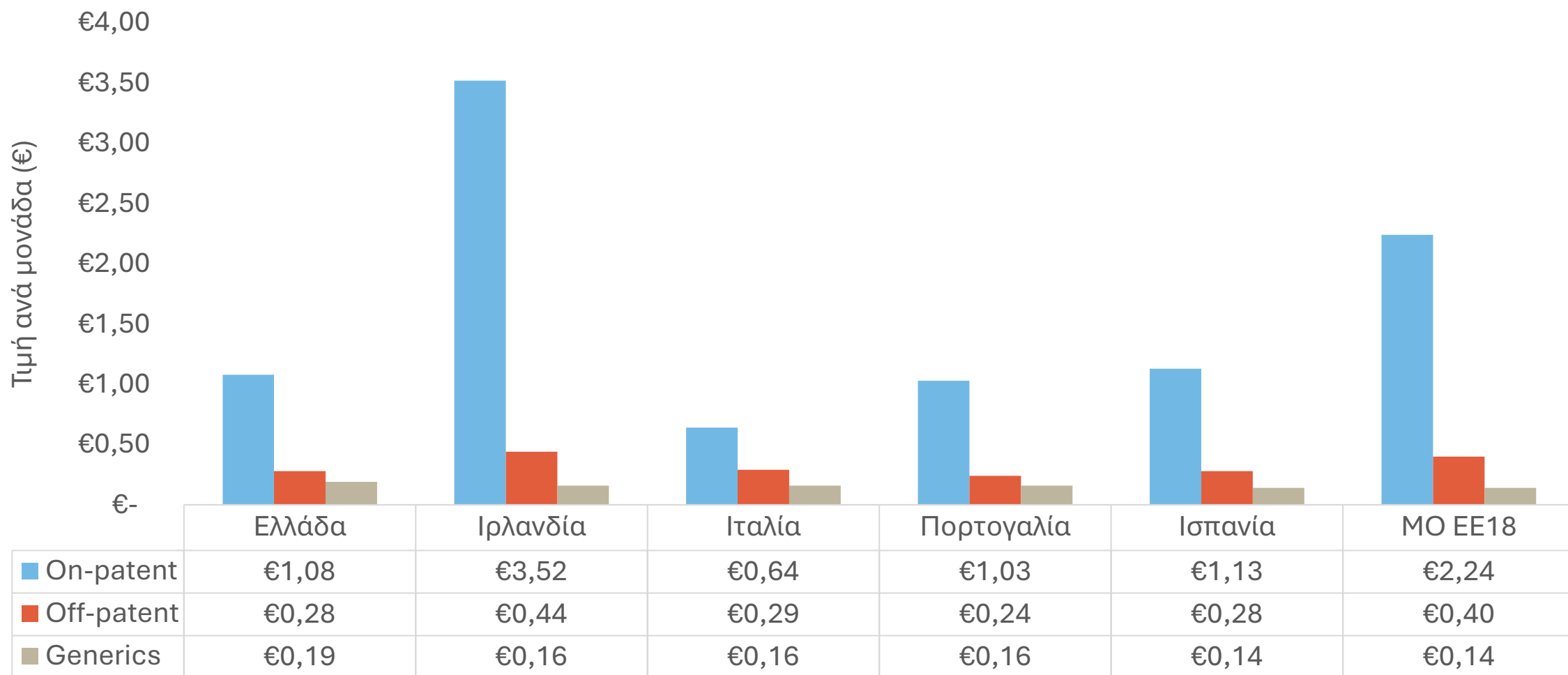
Αυξημένες οι πωλήσεις φαρμάκων σε αξία (€8,2 δισεκ.) το 2023 και σε όγκο (εκατ. συσκευασίες)

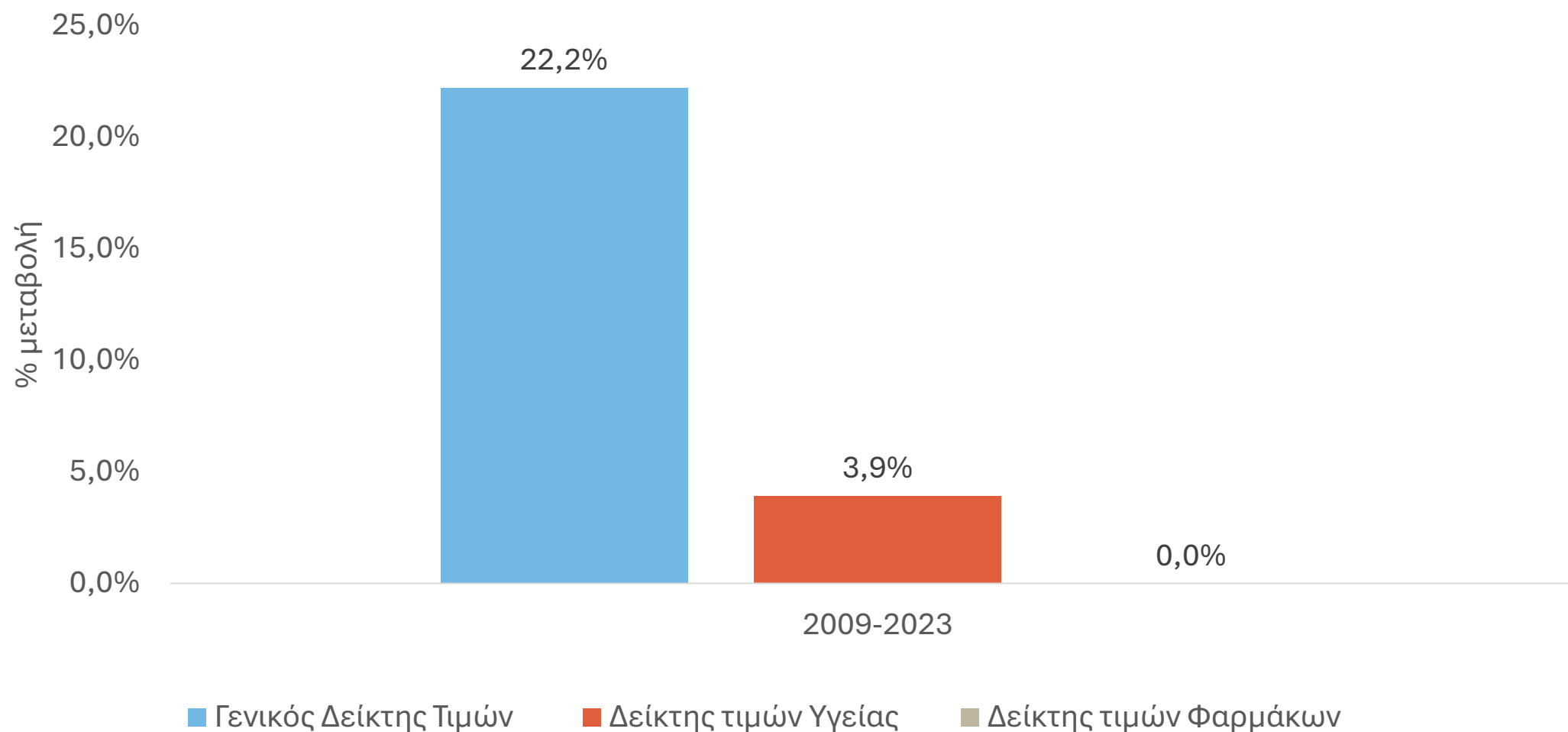
Διείσδυση φαρμάκων με βάση καθεστώς προστασίας ΕΕ18, 2023 (σε όγκο): 40% γενόσημα

Τιμολόγηση φαρμάκων με βάση το καθεστώς προστασίας ΕΕ18, 2022 (€ ανά μονάδα)

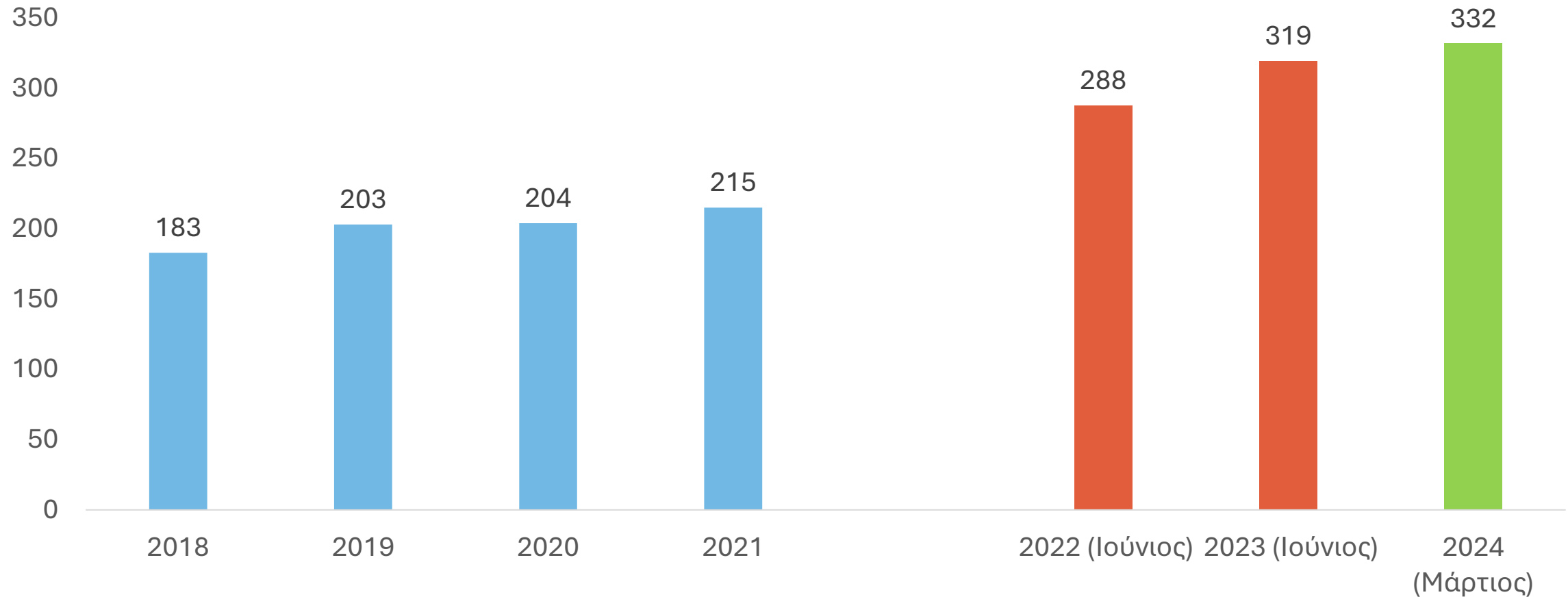

Την περίοδο 2009-2023 ο δείκτης τιμών φαρμάκων είναι σταθερός, έναντι αύξησης 3,9% στον δείκτη τιμών Υγείας, ενώ αύξηση 22,2% σημειώθηκε στον γενικό δείκτη τιμών.

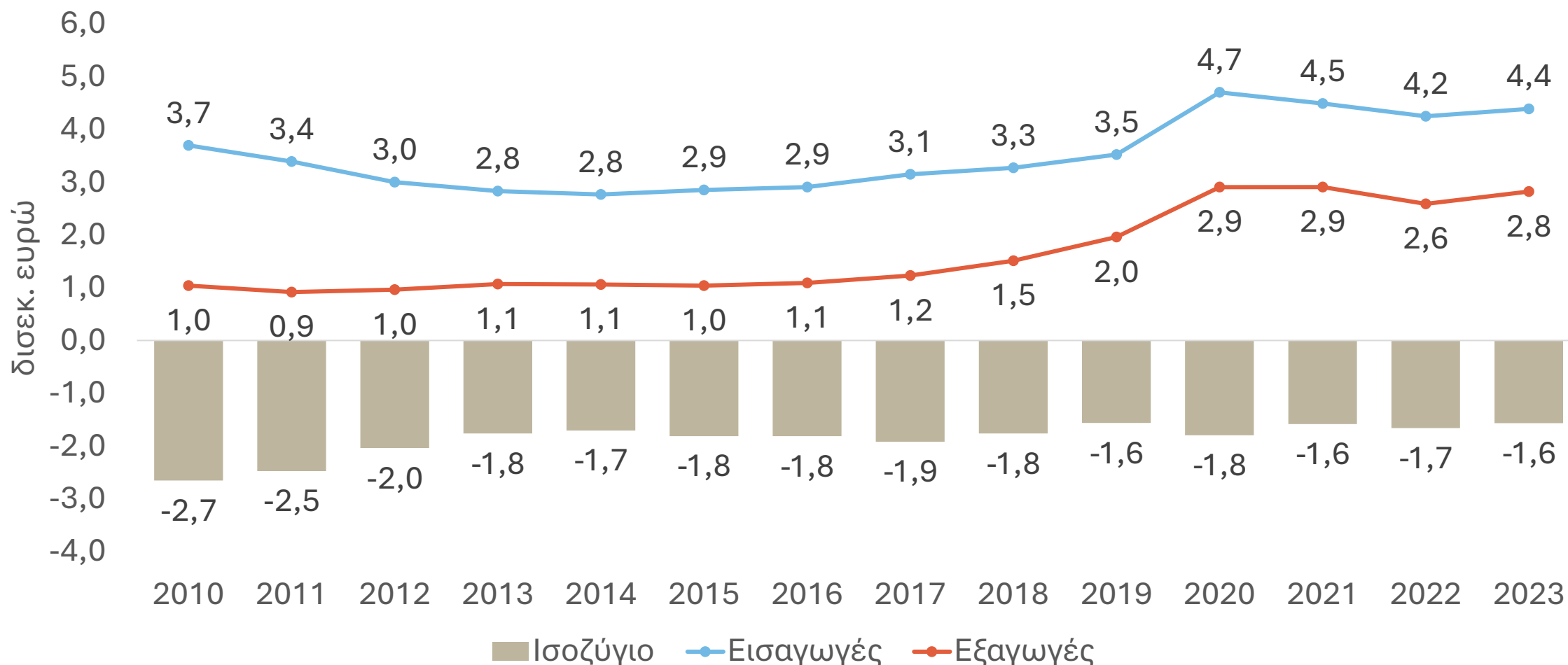

Ανοδικά κινείται η αγορά των ΜΗ.ΣΥ.ΦΑ. σε αξία (σε εκατ. €) (2018-2024)

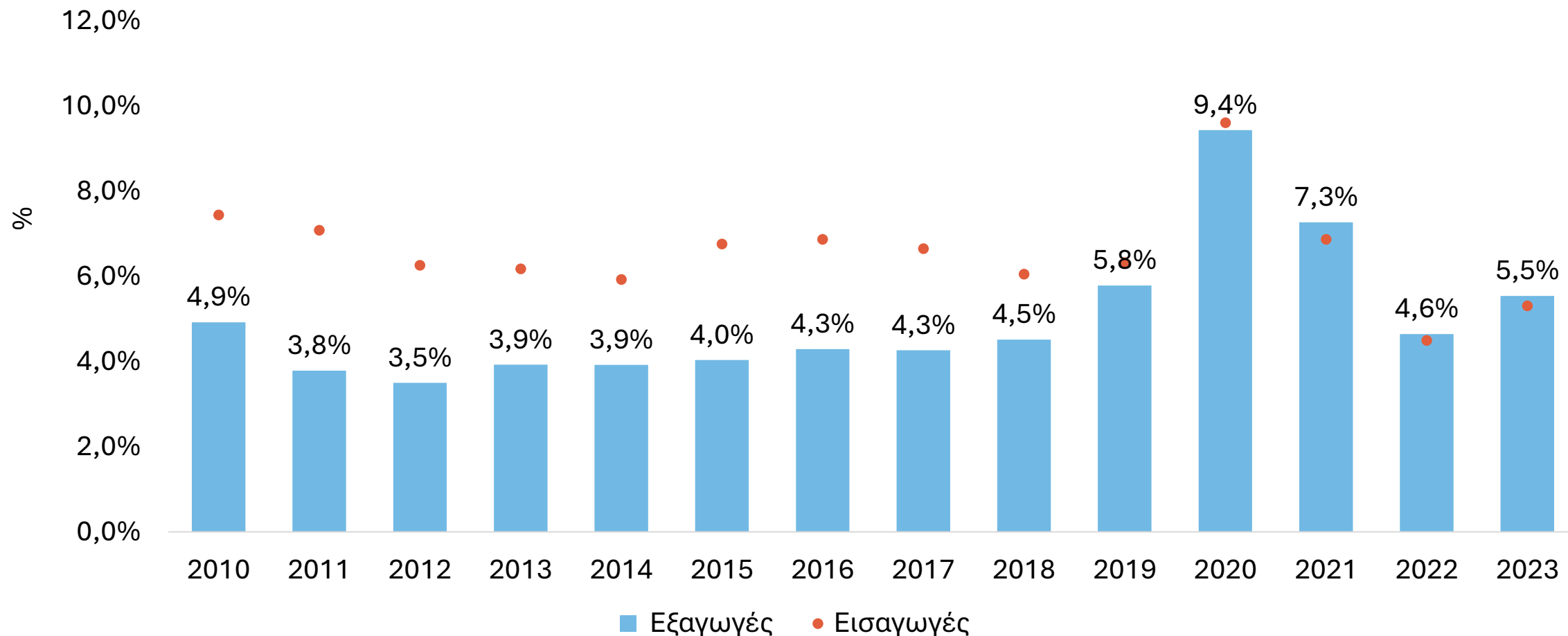
εκατ.€

Μικρή αύξηση εισαγωγών στα €4,4 δισεκ., και εξαγωγών το 2023 στα €2,8 δισεκ. με το έλλειμμα να φτάνει το €1,6 δισεκ.

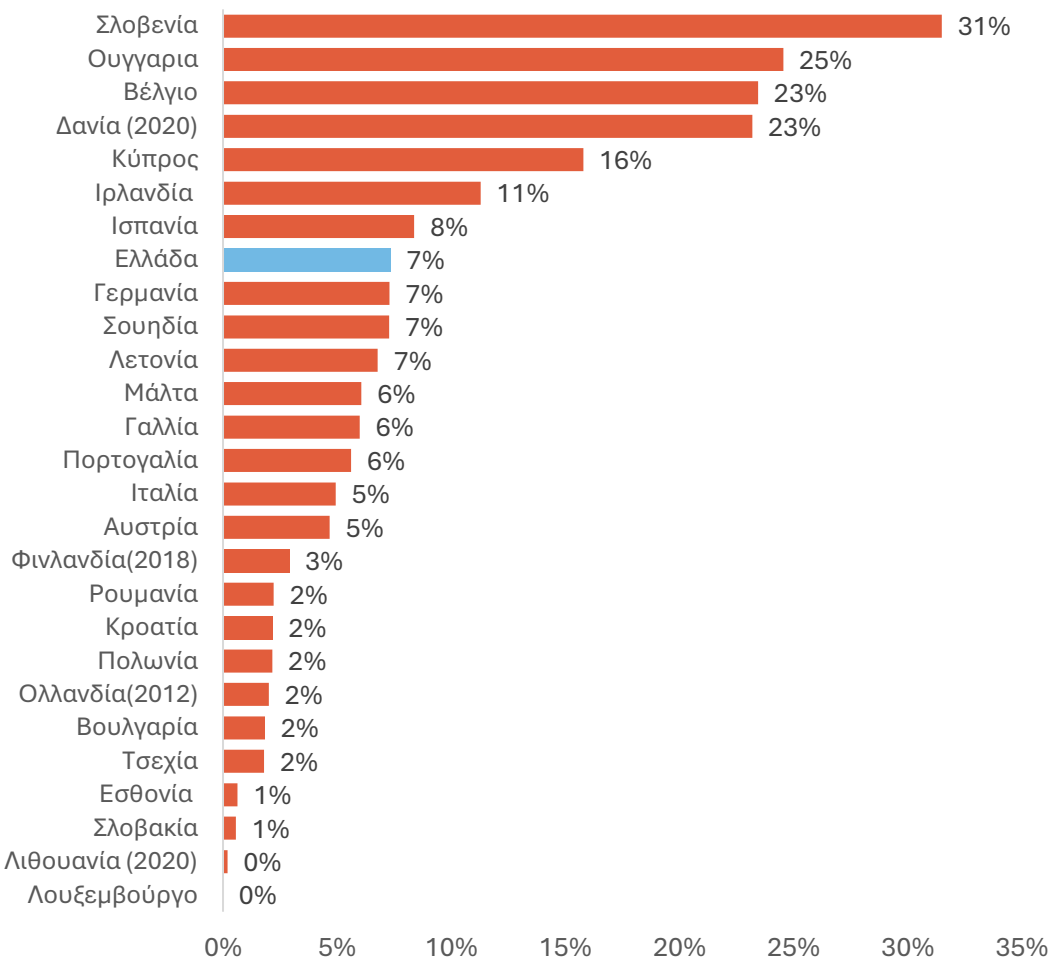
Στο 5,5% των συνολικών εξαγωγών αγαθών τα φάρμακα το 2023 Πρώτες χώρες προορισμού προϊόντων: Γαλλία (13,8%) και Γερμανία (12,9%).

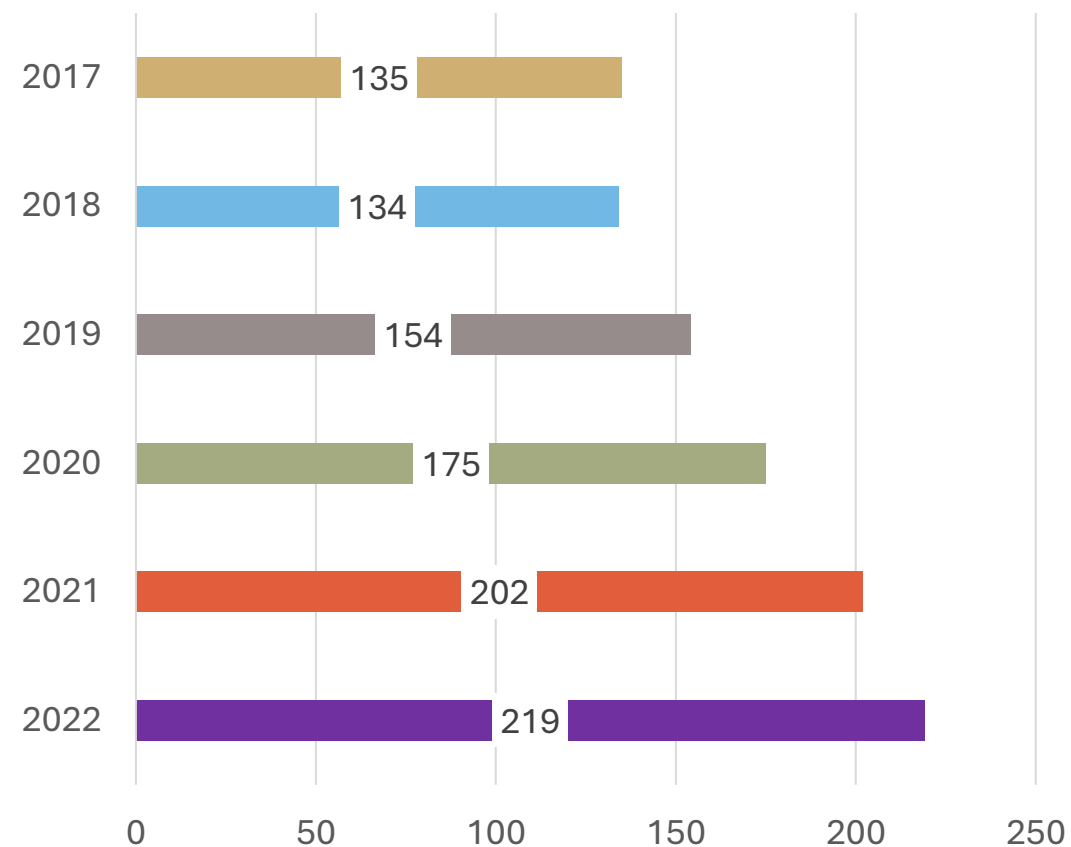

Σημαντική δραστηριότητα Έρευνας & Ανάπτυξης

Δαπάνη βιομηχανίας παραγωγής φαρμάκου για E&A (% στη συνολική δαπάνη για E&A) (2021)

Συνολικός αριθμός κλινικών μελετών ανά 2017-2021

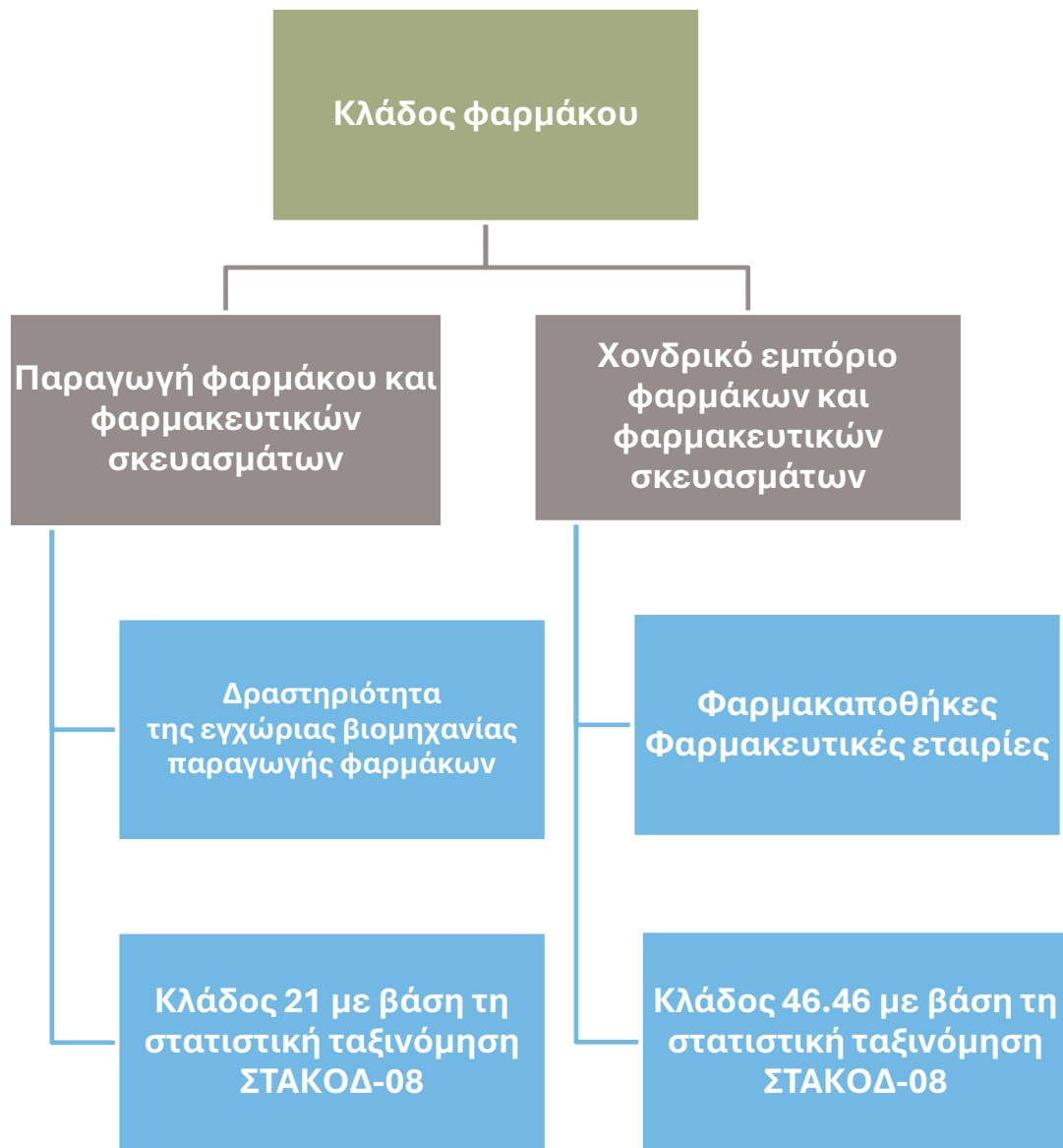

Πηγή: ΕΟΦ

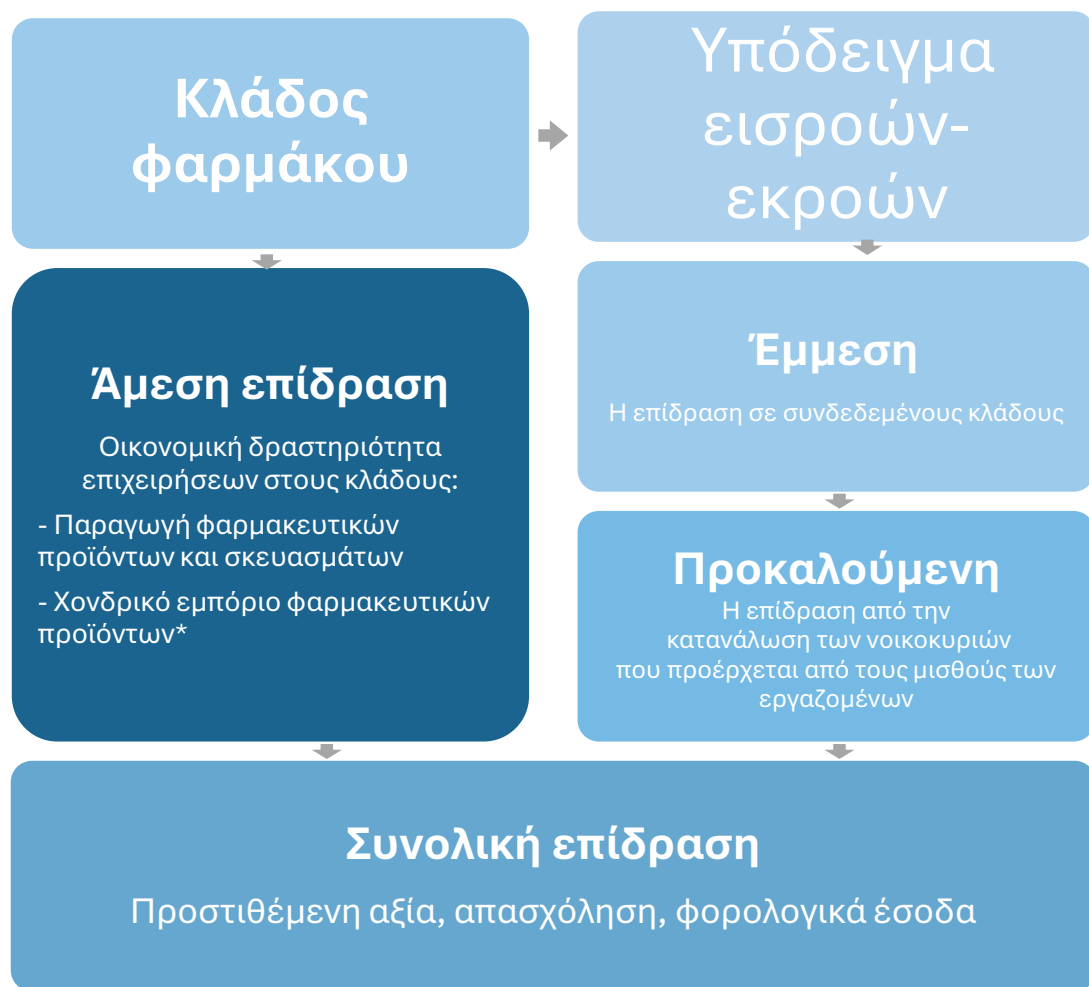
Η πολλαπλασιαστική συμβολή του κλάδου φαρμάκου στην ελληνική οικονομία (στοιχεία 2022)

Εκτίμηση της συμβολής στην οικονομία και στην απασχόληση από τη δραστηριότητα του κλάδου φαρμάκου

Εκτίμηση της συμβολής της δραστηριότητας φαρμάκου στην οικονομία

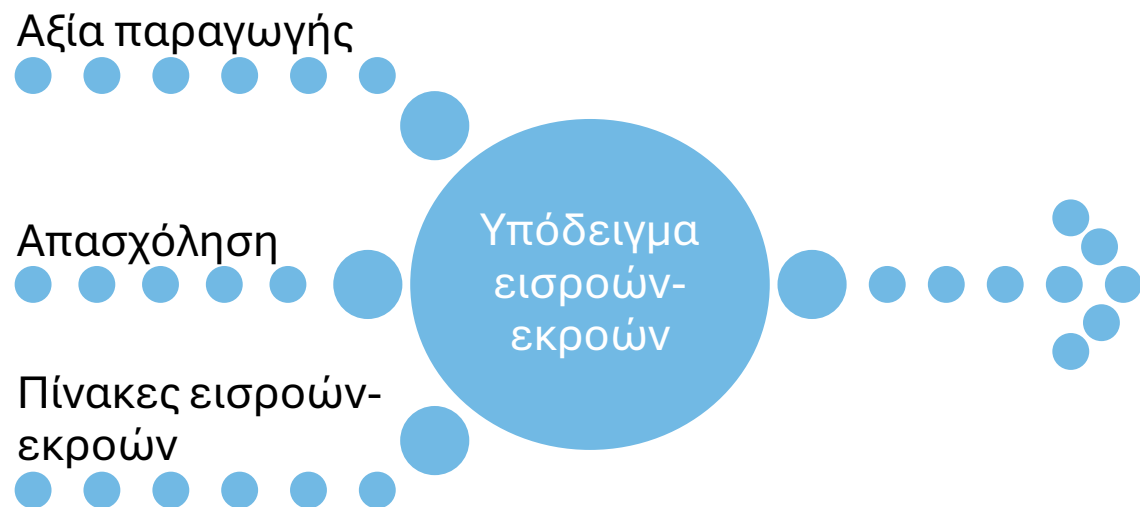
Η εκτίμηση της συνολικής συνεισφοράς μιας δραστηριότητας λαμβάνει υπόψη τις αλληλεπιδράσεις σε μια οικονομία

Βασικές παραδοχές του υποδείγματος εισροών-εκροών

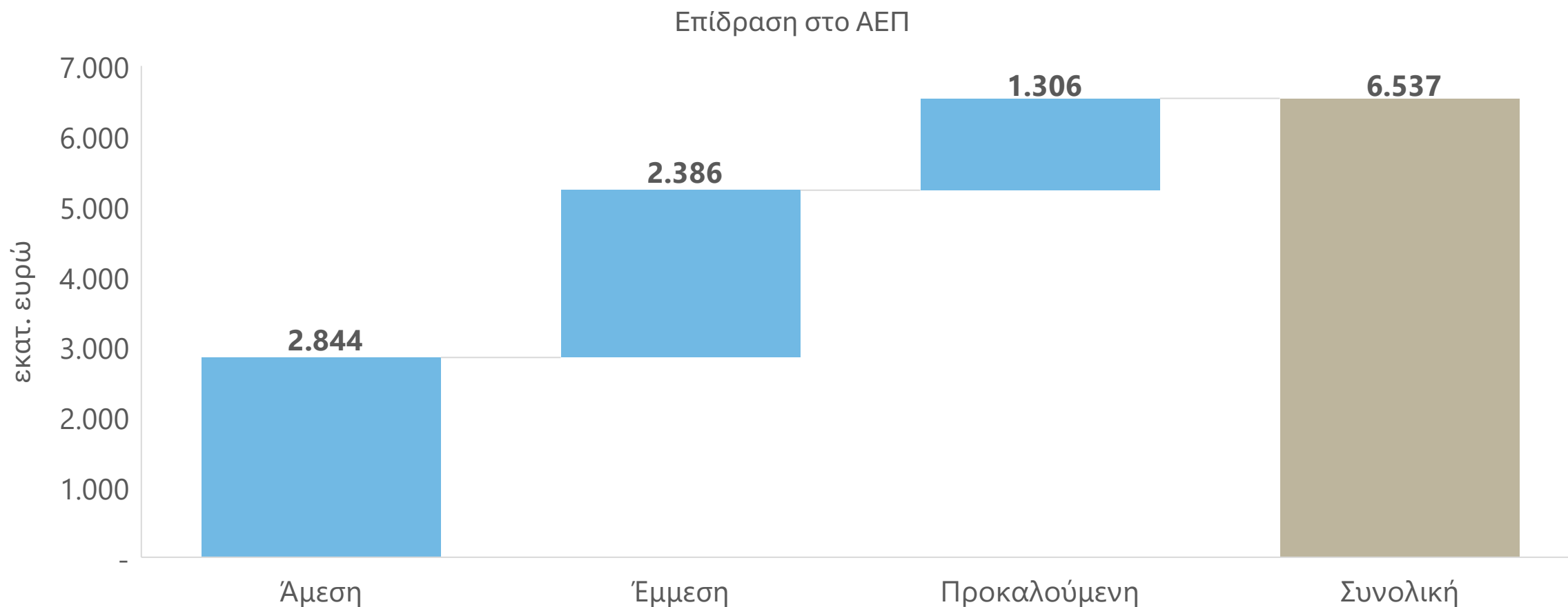
- Σταθερή τεχνολογία παραγωγής
  - Η παραγωγή του τελικού προϊόντος κάθε κλάδου απαιτεί εισροές και εργασία σε σταθερές αναλογίες
- Σταθερές τιμές και καταναλωτικές προτιμήσεις
- Δεν υπάρχουν περιορισμοί στην παραγωγική δυνατότητα των κλάδων
- Εκτίμηση οικονομικής επίδρασης με βάση κύκλο εργασιών και απασχόληση κλάδου

Η εκτίμηση της οικονομικής επίδρασης βασίζεται στον κύκλο εργασιών και την απασχόληση του κλάδου

Συνολική επίδραση:
 Τι θα έχανε η ελληνική οικονομία στην περίπτωση που δεν είχε αναπτυχθεί ο κλάδος φαρμάκου στην Ελλάδα;

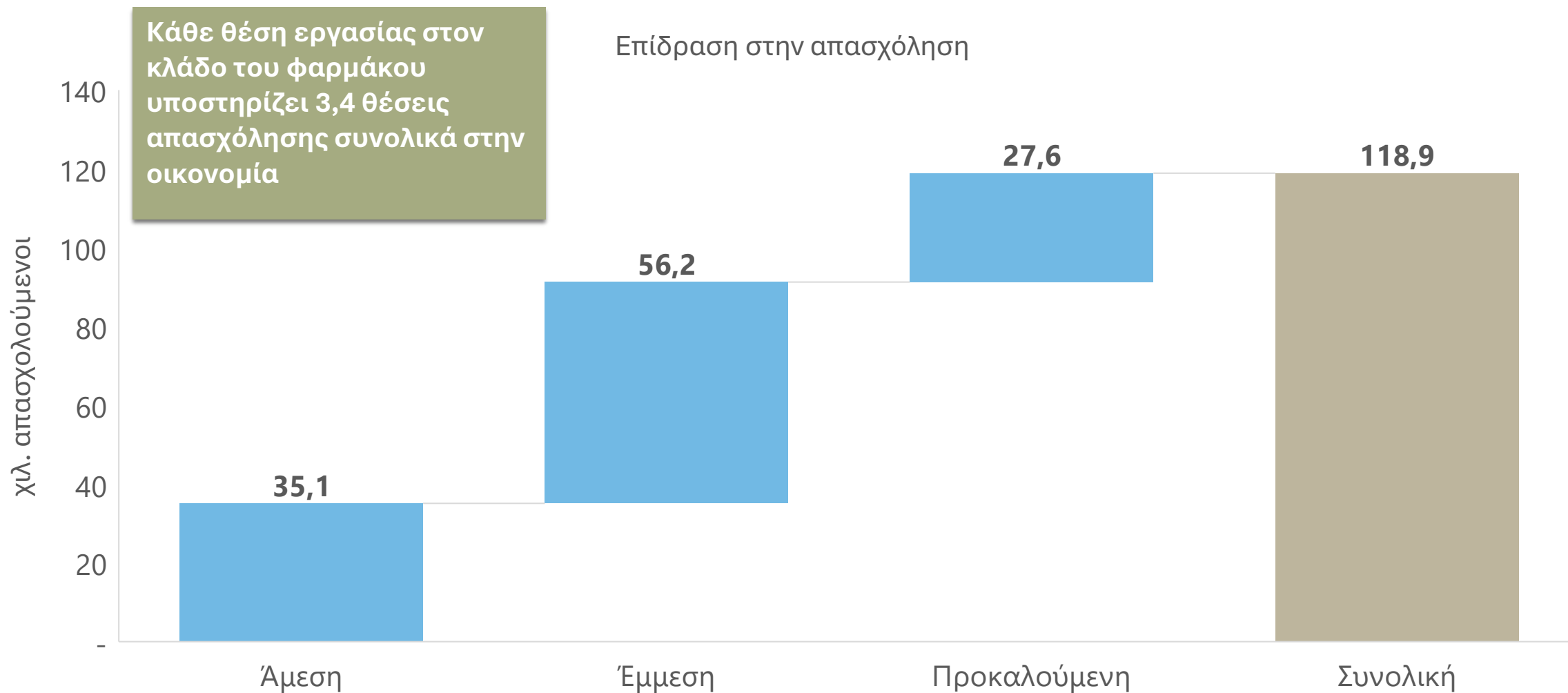
Η συνολική συμβολή του κλάδου του φαρμάκου σε όρους ΑΕΠ εκτιμάται σε περίπου €6,5 δισεκ. (3,2% του ΑΕΠ) το 2022

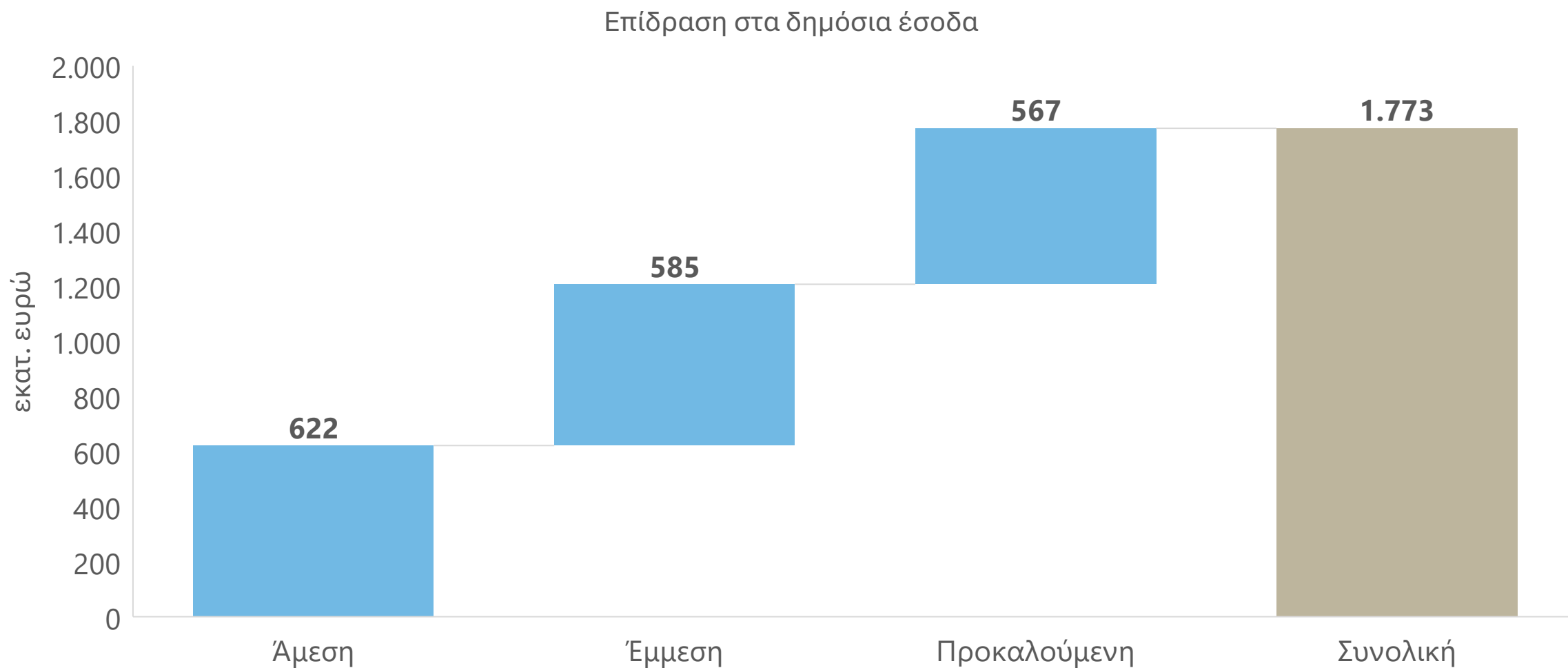
Πηγή: Εκτιμήσεις IOBE

Για κάθε ευρώ προστιθέμενης αξίας των εταιριών που δραστηριοποιούνται στον κλάδο του φαρμάκου δημιουργούνται 2,3 ευρώ ΑΕΠ στο σύνολο της ελληνικής οικονομίας

Σε όρους απασχόλησης, η συνολική συνεισφορά εκτιμάται σε 119 χιλ. θέσεις εργασίας (ή 2,9% της συνολικής απασχόλησης)

Η επίδραση στα φορολογικά έσοδα από τη δραστηριότητα του κλάδου φαρμάκου ξεπερνά τα 1,8 δισεκ.

Συμπεράσματα

- **Αυξημένες ανάγκες** για ιατροφαρμακευτική περίθαλψη λόγω:
  - γήρανσης
  - αύξησης ασθενών με χρόνιες παθήσεις
- **Μείωση ενεργού πληθυσμού με μείωση πόρων** συστήματος ασφάλισης.
- **Μείωση δημόσιας συμμετοχής** στη χρηματοδότηση του συστήματος υγείας και αυξημένη η συμμετοχή των ασθενών.
- **Αυξημένη συμμετοχή της φαρμακοβιομηχανίας** μέσω υποχρεωτικών επιστροφών.
- **Αυξημένου κόστους** οι νέες θεραπείες.
- **Καθυστέρηση στην εισαγωγή νέων φαρμάκων** και καινοτόμων θεραπειών στην Ελλάδα σε σύγκριση με Ευρώπη.
- Σημαντική η συνεισφορά του κλάδου της φαρμακοβιομηχανίας στην ελληνική οικονομία και στην απασχόληση.

Ευχαριστούμε πολύ!

@IOBE_FEIR

@iobe.foundation

@IOBE - Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (FEIR)

www.iobe.gr